

Το παραμύθι της διάσωσης της Ελληνικής Γλώσσας από την Εκκλησία.

Από τον ΣΤΕΦΑΝΟ ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟ

Ένα ακόμα χονδροειδέστατο και πλέον διαδεδομένο ψέμα του λεγομένου «ελληνοχριστιανικού πολιτισμού», το οποίο έρχεται από κοντά να επικουρήσει τον μύθο του εκκλησιαστικού «κρυφού σχολείου» και της δήθεν διάσωσης των αρχαίων ελληνικών βιβλίων από την Εκκλησία, είναι εκείνο που θέλει χάρη στην Εκκλησία να διασώζεται και η Ελληνική γλώσσα. Και μάλιστα το ψέμα γιγαντώνεται όταν οι ίδιοι που το διαδίδουν ισχυρίζονται, ότι χάρη στη διάσωση και διατήρηση της γλώσσας μας μέσα από τη χριστιανική λειτουργία κρατήθηκε ζωντανή και η εθνική μας ελληνική συνείδηση.

Πράγμα εντελώς ανυπόστατο εφόσον η μόνη συνείδηση που επέτρεπε και καλλιεργούσε το χριστιανικό ιερατείο ήταν εκείνη του ρωμιού (Ρωμαίου) και σε καμία περίπτωση του Έλληνα, που σήμαινε ως επίθετο για τους ρασοφόρους συνώνυμο κάθε κακού και εξαπολύοταν συνήθως από τη μεριά τους ως βρισιά ή κατηγορία.

Ένας από τους εμπνευστές αυτής της μέγιστης ιστορικής απάτης είναι ο πολύς Κωνσταντίνος Παπαρρηγόπουλος, ο οποίος στον πρόλογο του τρίτου και τέταρτου τόμου της πρώτης έκδοσης της «Ιστορίας του Ελληνικού Έθνους» που συνέγραψε (14 Αυγούστου 1886), βάλλοντας κατά των σύγχρονών του ελληνοκεντρικών λογίων που υποστήριζαν με θέρμη (όπως και εμείς εξάλλου) πως καμία σχέση δεν μπορεί να έχει η ρωμιοσύνη με τον Ελληνισμό, απάντησε ότι:

«Εάν ο Φώτιος δεν συμπλήρωνε το έργο του Λέοντα Γ' υψώνοντας το ανυπέρβλητο τείχος που χώρισε τη δυτική από την ανατολική εκκλησία, ο ελληνισμός δεν θα εύρισκε αργότερα, στις διάφορες δυσκολίες που ακολούθησαν, στην εκκλησία, το τελευταίο καταφύγιο στο οποίο κατέφυγε και διέσωσε κυρίως τη γλώσσα, στην οποία λάτρευε το Θεό των πατέρων του»[1].

Αυτό εδώ ο Παπαρρηγόπουλος το γράφει προσπαθώντας να αποδείξει την ταύτιση της νεοελληνικής εθνότητας με την Ορθοδοξία, και πως το ελληνικό έθνος πριν απειληθεί από τους εξισλαμισμούς της τουρκοκρατίας, γνώρισε την ίδια απειλή από τους ρωμαιοκαθολικούς. Διότι ισχυρίζεται ότι οι Έλληνες που προσχώρησαν στο δόγμα της πρεσβυτέρας Ρώμης, πέρα από την ορθόδοξη πίστη τους έχασαν και την ελληνική τους λαλιά εκλατινιζόμενοι γλωσσικά! Ως απόδειξη δε αυτού επικαλείται δήθεν ως στοιχείο, μερικές γραμμές παραπάνω από την παράγραφο που παραθέσαμε, ότι οι ελληνικοί πληθυσμοί της νοτίου Ιταλίας και της Σικελίας δήθεν χάθηκαν επειδή έγιναν ρωμαιοκαθολικοί.

Οι Ελληνόφωνοι Ρωμαιοκαθολικοί

Βεβαίως μεγαλύτερο ψέμα από αυτό δεν υπάρχει, εφόσον και στις μέρες μας ακόμα υπάρχουν τουλάχιστον 20.000 ελληνόφωνοι Γραικάνοι στη Μεγάλη Ελλάδα, ενώ κοντά σ' αυτούς ζουν πολλές εκατοντάδες χιλιάδες άλλοι που ενώ δεν μιλούν πλέον τα Ελληνικά γνωρίζουν την ελληνική τους καταγωγή. Μάλιστα το μεγάλο «κακό» στη νότια Ιταλία συνέβη όχι τον μεσαίωνα αλλά κατά την περίοδο του μεσοπολέμου, όταν το φασιστικό και εθνικιστικό καθεστώς του Μουσολίνι ήταν εκείνο που έκλεισε τα ελληνικά σχολεία που διατηρούσαν οι ελληνικές κοινότητες.

Αλλά μήπως οι νησιώτες Έλληνες ρωμαιοκαθολικοί των Κυκλάδων, που σε Σύρο και Τήνο ειδικά είναι το κυρίαρχο πληθυσμιακό στοιχείο, έχασαν την Ελληνική τους γλώσσα; Όχι φυσικά! Αναγκασμένοι οι πρόγονοί τους στα δύσκολα χρόνια της Φραγκοκρατίας να υιοθετήσουν την πίστη των Γάλλων και Ιταλών δεσποτών τους, να μην έγιναν ρωμαιοκαθολικοί, άκουγαν τη θεία λειτουργία στα λατινικά, αλλά την Ελληνική γλώσσα δεν την απώλεσαν. Και όχι μόνο αυτό, αλλά και όσοι εκ των Φράγκων ηγεμόνων και δυτικών ακολούθων και στρατιωτών τους εγκαταστάθηκαν στα νησιά των Κυκλάδων, ως έποικοι, σύντομα και αυτοί, οι σκληροτράχηλοι ξένοι μισθοφόροι πολεμιστές, εξελληνίσθηκαν γλωσσικά ενώ παρέμειναν πιστοί στο δόγμα του Πάπα της Ρώμης.

Το ανάλογο συνέβη και με τους Ενετούς εποίκους των Επτανήσων και της Κρήτης, οι οποίοι αν και κυρίαρχοι ως κατακτητές, όχι μόνο ξέχασαν τα ιταλικά αλλά πολλοί από αυτούς σύντομα ασπάστηκαν και την Ορθοδοξία, ώστε σήμερα μόνο από κάποια παραφθαρμένα επώνυμα μπορούμε να υποπτευθούμε την ιταλική καταγωγή τους. Ακόμα και ο εθνικός μας ποιητής, ο Ζακυνθινός κόμης Διονύσιος Σολωμός, ήταν ιταλικής καταγωγής! Ο «Ύμνος προς την Ελευθερία» όμως που έγραψε, είναι ο εθνικός ύμνος του νέου ελληνικού κράτους και ξεκινά με τον στίχο, «απ' τα κόκαλα βγαλμένη των Ελλήνων τα ιερά...».

Ομοίως και στην Πελοπόννησο, όσοι Φράγκοι ίδρυσαν ηγεμονίες στα εδάφη της μετά την άλωση της Πόλης από τους σταυροφόρους της Δ' Σταυροφορίας (1204), οι απόγονοι τόσο των ίδιων όσο και των πολεμιστών τους, ενώ παρέμειναν πιστοί στο δυτικό χριστιανικό δόγμα, εξελληνίσθηκαν εντελώς σε σημείο οι Γάλλοι ομοεθνείς τους να μην τους λογαριάζουν πλέον για δικούς τους, αλλά για Γραικούς. Μάλιστα ως γραπτό μνημείο δικό τους έχουμε το «Χρονικόν του Μορέως», γραμμένο από ελληνόφωνο Φράγκο («γασμούλους» τους έλεγαν ιδίως αυτούς που είχαν προκύψει από μικτούς γάμους) στην ελληνική δημόσια γλώσσα της εποχής, όπως τη μιλούσαν αυτοί οι εξελληνισμένοι γλωσσικά Φράγκοι ανάμικτη με γαλλικές, εξελληνισμένες στην προφορά, λέξεις. Μάλιστα ο Πέτρος Καλονάρος στην εισαγωγή που έγραψε στο «Χρονικόν του Μορέως» (εκδόσεις «Εκάνη») επισημαίνει:

«Ως προς το ζήτημα του συγγραφέως του ελληνικού κειμένου και δη του της Κοπεγχάγης νομιζομεν ότι ελέχθη και υπεστηρίχθη κατά κόρον πλέον ότι ούτος ήτο γασμούλος και ουχί γνήσιος φράγκος. Είναι ανάγκη να παρατηρήσωμεν ότι εις Μορέαν, λόγω ελλείψεως γαλλίδων γυναικών, η τρίτη ή το πολύ η τέταρτη γενεά των αρχικών κατακτητών ήσαν μιγάδες, από των τέκνων του πρίγκιπος Γουλιέλμου Βιλλαρδουίνου, μέχρι του

τελευταίου ιππότη ή αστού. Η δε μιγάς αυτή φραγκική κοινωνία έχουσα ως παράδειγμα αυτόν τον πρίγκιπα ωμλεί την δημόδη ελληνικήν μετά τόσης ευκολίας, ώστε αυτή κατήντησε το σύνηθες γλωσσικόν ιδίωμα και βαθμυδόν η μοναδική αυτών μητρική γλώσσα»[2].

Άρα οι ισχυρισμοί του Παπαρρηγόπουλου ότι ο προσεταιρισμός του παπικού δόγματος από κάποιους Έλληνες είχε ως αποτέλεσμα τη λησμονία της Ελληνικής γλώσσας αποδεικνύονται μετέωροι, εφόσον δείξαμε ότι όχι μόνο οι ίδιοι συνέχισαν να μιλούν Ελληνικά, αλλά κοντά σε αυτούς εξελληνίστηκαν γλωσσικά και οι ίδιοι οι Φράγκοι ή Λατίνοι κατακτητές τους. Αυτό βεβαίως εκμηδενίζει και την υποτιθέμενη προσφορά της Ορθοδοξίας μέσω της ελληνόφωνης θρησκευτικής λειτουργίας της, αφού οι Έλληνες που γίνονταν καθολικοί συμμετείχαν πλέον σε λατινόφωνες τελετές αλλά και σπούδαζαν (όπως δείξαμε παραπάνω) σε ρωμαιοκαθολικά ιεροδιδασκαλεία. Ωστόσο, όπως η λειτουργία που τελούνταν στη λατινική δεν στάθηκε ικανή να τους κάνει να ξεχάσουν τα Ελληνικά τους, άλλο τόσο υποστηρίζουμε τη μηδαμινή ως ανύπαρκτη προσφορά της ελληνόφωνης ορθόδοξης λειτουργίας στη διατήρηση της γλώσσας μας. Και σε αυτό πάνω έχουμε ένα δυνατό στοιχείο να επιστρατεύσουμε.

Παρέμειναν ορθόδοξοι, ξέχασαν όμως τα Ελληνικά

Η περιοχή της Μέσης Ανατολής (Παλαιστίνη, Φοινίκη, Συρία και Ιορδανία) κατά την ύστερη αρχαιότητα ήταν μία ελληνόφωνη περιοχή. Κοντά στους ιθαγενείς πληθυσμούς, Παλαιστίνιους, Σύριους και Φοίνικες, είχαν εγκατασταθεί ήδη από την ελληνιστική περίοδο χιλιάδες Έλληνες άποικοι, οι οποίοι έφεραν μαζί τους την Ελληνική γλώσσα και πολιτισμό. Στα ρωμαϊκά χρόνια, η κοινή Ελληνική στην Ανατολή ήταν η κυρίαρχη γλώσσα όχι μόνο μεταξύ των πεπαιδευμένων αλλά και του απλού λαού. Οι ντόπιοι δε, αν και γνωρίζουμε ότι διατηρούσαν, ιδίως στις αγροτικές περιοχές, τις παλαιότερες εθνικές λαλιές τους, μιλούσαν και διάβαζαν με άνεση και τα κοινά Ελληνικά και στην ουσία ήταν δίγλωσσοι. Στις μεγάλες πόλεις της Μέσης Ανατολής, όπως στην Αντιόχεια, στη Γάζα, στα Ιεροσόλυμα, στη Δαμασκό κ.α., τα Ελληνικά ήταν τόσο διαδεδομένα ώστε σήμερα να θεωρούμε τις εν λόγω πόλεις εκείνης της περιόδου ελληνικές, ανεξάρτητα από το μεγάλο ή μικρό ποσοστό ελληνικής καταγωγής πολιτών τους σε σχέση με τους ντόπιους ελληνόφωνους. Εξάλλου, τόσο οι Σύριοι όσο και οι Παλαιστίνιοι τα χρόνια εκείνα συστήνονταν και ως Έλληνες!

Όταν από τον Μέγα Κωνσταντίνο και μετά η Ρωμαϊκή αυτοκρατορία άρχισε την βίαια επιβολή του Χριστιανισμού, οι κάτοικοι της Μέσης Ανατολής, Έλληνες και αυτόχθονες, που «πίστεψαν» μετά από πολύ αίμα και βία στη νέα ρωμαϊκή θρησκεία παρέμειναν ελληνόφωνοι, γι' αυτό και η θρησκευτική τελετουργία της Ανατολικής Ρωμαϊκής Ορθόδοξης Εκκλησίας γράφτηκε στα Ελληνικά σε αντίθεση με τη Δύση που εκεί επιλέχτηκε για αντίστοιχους λόγους η λατινική γλώσσα.

Την ίδια ελληνόφωνη μοίρα ακολούθησε σύντομα σύσσωμη η Ανατολική Ρωμαϊκή αυτοκρατορία, μετά την κατάρρευση και κατάκτηση της Δύσης από τις ορδές των γερμανικών βαρβαρικών φυλών, υιοθετώντας την Ελληνική γλώσσα ως επίσημη, μετονομάζοντάς την όμως σε «ρωμαϊκή» (δηλαδή... ρωμαϊκή) εξαιτίας του παραδοσιακού ρωμαιοχριστιανικού μισελληνισμού που μόνο και στο άκουσμα της λέξης Ελλάς και των παραγώγων της έβγαζε φλύκταινες.

Όταν οι ρωμαϊκές επαρχίες της Μέσης Ανατολής γνώρισαν την εισβολή των Αράβων μουσουλμάνων το 633 μ.Χ. μεγάλο μέρος του ελληνικού και ελληνόφωνου πληθυσμού έσπευσε να προσχωρήσει στο Ισλάμ, είτε από φόβο, είτε από συμφέρον, είτε από μίσος για το θρόνο της Νέας Ρώμης που δεν έπαψε ποτέ να καταπιέζει τις ασθενέστερες οικονομικά τάξεις και να τις απομυζεί προς όφελος της αριστοκρατίας και της Εκκλησίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις μάλιστα ο εξισλαμισμός ξεκινούσε από τους ίδιους τους άρχοντες των πόλεων που έπεφταν στα χέρια των Αράβων, όπως συνέβη με τον διοικητή της παλαιστινιακής πόλης της Βόστρας Ρωμανό, ο οποίος όχι μόνο παραδόθηκε αμαχητί αλλά ασπάστηκε και το Ισλάμ γινόμενος μουσουλμάνος. Στην περίπτωση όμως της άλωσης των Ιεροσολύμων τα πράγματα ήταν πολύ διαφορετικά. Οι Άραβες άρχισαν την πολιορκία τον Ιανουάριο του 637 και η πόλη αντιστάθηκε για τέσσερις μήνες. Στο τέλος όμως οι πολιορκημένοι συνθηκολόγησαν με τη βοήθεια του πατριάρχη Ιεροσολύμων Σωφρονίου. Ο τότε χαλίφης των Αράβων Ομάρ, στις συνθήκες ειρήνης που υπόγραψε με τους χριστιανούς υποσχόταν σ' όλους τους κατοίκους της πόλης, λαϊκούς, κληρικούς και μοναχούς, πλήρη ασφάλεια των προσώπων, των εκκλησιών, της ορθόδοξης πίστεως και όλων των προσκυνημάτων που κατείχαν μέσα στην πόλη και έξω από αυτή, με τον όρο ότι θα πληρώνουν τον καθορισμένο φόρο και θα αναγνωρίζουν τον Άραβα χαλίφη ως κυρίαρχο τους. Κατά τα υπόλοιπα οι συνθήκες αυτές, που έγιναν με τον πατριάρχη Σωφρόνιο, άφηναν στη δικαιοδοσία του όλους τους χριστιανούς (δυτικούς και ανατολικούς) που έρχονταν στα Ιεροσόλυμα ως προσκυνητές, και με βάση αυτό το έγγραφο ακόμα και σήμερα το ρωμαϊκό ορθόδοξο πατριαρχείο Ιεροσολύμων (και όχι Ελληνορθόδοξο όπως λάθος αποκαλείται) διατηρεί όχι μόνο όλα τα προνόμιά του μέσα στην καρδιά του Ισλάμ αλλά πλαισιώνεται και από ένα πολυπληθές και δυναμικό ποίμνιο περίπου 500.000 Παλαιστίνιων ορθοδόξων χριστιανών, οι οποίοι αντιστοιχούν σήμερα στο 1/4 περίπου του παλαιστινιακού λαού. Ενώ λοιπόν, οι Άραβες κατακτητές σεβάστηκαν, με τους 13 αιώνες που μεσολάβησαν, με ευλάβεια εκείνες τις παλιές συνθήκες, και ούτε τους ορθόδοξους χριστιανούς της Παλαιστίνης καταδίωξαν ή τους πίεσαν με τη βία να αλλαξοπιστήσουν, ούτε πουθενά το πατριαρχείο έφθειραν, η Ελληνική γλώσσα που πριν ομιλούνταν από όλους έσβησε! Και αυτό φαντάζει «περίεργο» αν δεχτούμε τους ισχυρισμούς των απολογητών της Ορθοδοξίας, ότι εκείνη δήθεν διέσωσε την Ελληνική γλώσσα μέσα από την ελληνόφωνη λειτουργία της, διότι σε αυτή την περίπτωση διαψεύδεται από τα γεγονότα.

Μάλιστα, ενώ οι ίδιοι οι Παλαιστίνιοι ορθόδοξοι έχουν διατηρήσει ισχυρή τη ρωμαϊκή συνείδηση, ισχυριζόμενοι πως είναι «Ρουμ», δηλαδή «ρωμιοί» όπως το προφέρουν στη γλώσσα τους (πράγμα που δείχνει ότι έχουν απόλυτη γνώση της όποιας διαφορετικότητάς τους από τους υπόλοιπους μουσουλμάνους

συμπατριώτες τους), ωστόσο είναι σχεδόν όλοι αραβόφωνοι, εκτός από λίγους έως ελάχιστους που είτε είναι κληρικοί, είτε σπούδασαν σε πανεπιστήμια της Ελλάδας τη δεκαετία του 1980 ως αντιστασιακοί φυγάδες της PLO (Οργάνωση Απελευθέρωσης Παλαιστίνης), αλλά αυτό ήταν μία προσφορά της ελληνικής πολιτείας και όχι της Εκκλησίας.

Αν η ορθόδοξη Εκκλησία με τη ελληνόφωνη λειτουργία της ακούσε για να διασώσει την Ελληνική γλώσσα, τότε γιατί στην κραυγαλέα περίπτωση των Ελλήνων και ελληνοφώνων ορθοδόξων κατοίκων της Παλαιστίνης όχι μόνο δεν τα κατάφερε αλλά επέτρεψε την πλήρη (τουλάχιστον γλωσσικά) αραβοποίησή τους; Γιατί, απλά, η Εκκλησία δεν διέσωσε ποτέ καμία Ελληνική γλώσσα. Αντιθέτως, η Ελληνική όπου επιβίωσε αυτό συνέβη για λόγους που ουδεμία σχέση έχουν με την Ορθοδοξία και θα τους δούμε παρακάτω.

Έγιναν μουσουλμάνοι, παρέμειναν Ελληνόφωνοι

Οι ισχυρισμοί ότι δήθεν η Ελληνική γλώσσα διασώθηκε από την Ορθοδοξία καταρρίπτονται πανηγυρικά όταν συνειδητοποιούμε μέσα από την τεκμηριωμένη ιστορική έρευνα, ότι μεγάλοι και συμπαγείς ελληνικοί πληθυσμοί που εξισλαμίστηκαν μαζικά σε διάφορες ιστορικές περιόδους και ως εκ τούτου διέκοψαν κάθε σχέση με την Εκκλησία ακολουθώντας τη θρησκεία του Προφήτη, και απολαμβάνοντας τα προνόμια του μουσουλμάνου σε μία μουσουλμανική αυτοκρατορία όπως η Οθωμανική, ωστόσο παρέμειναν ελληνόφωνοι (σε πείσμα αλήθεια τίνος πράγματος;), και πολλές εκατοντάδες χιλιάδες απόγονοι αυτών παραμένουν ελληνόφωνοι μέχρι και σήμερα εντός του τουρκικού κράτους.

Οι άνθρωποι αυτοί διατήρησαν την Ελληνική γλώσσα ζωντανή δίχως να πηγαίνουν στην εκκλησία να... ακούσουν τη λειτουργία, και δίχως να μαθαίνουν ελληνικά γράμματα στα κατηχητικά και ιεροδιδασκαλεία, που λειτουργούσαν επί τουρκοκρατίας με την άδεια και την ανοχή του οθωμανικού κράτους. Οι ίδιοι αυτοί ελληνόφωνοι μουσουλμάνοι με το ξέσπασμα της Επανάστασης του 1821 βρέθηκαν πρώτοι στο στόχαστρο των εξεγερμένων Ελλήνων και πλήρωσαν βαρύ φόρο αίματος. Ωστόσο, υπήρξαν και ελάχιστοι Έλληνες μουσουλμάνοι, όπως ο εθνικός μας ήρωας Οδυσσέας Ανδρούτσος, που έβαλε το έθνος του πάνω από τη θρησκεία, γι' αυτό και τάχτηκε στο πλευρό των επαναστατών.

Στη συνέχεια του κειμένου μας δεν θα αναφερθούμε σε όλες τις περιπτώσεις εξισλαμισμού ελληνικών πληθυσμών (αυτό είναι έργο τεράστιο και αποτελεί άλλη μελέτη), αλλά θα σταθούμε μόνο σε εκείνες που αυτοί οι μουσουλμανικοί πληθυσμοί παρέμειναν ελληνόφωνοι μέχρι το 1821 και αργότερα μέχρι τις μέρες μας. Και θα περιοριστούμε μόνο σε αυτούς, διότι αυτοί αποδεικνύουν ότι καμία Εκκλησία και καμία Ορθοδοξία δεν τους διέσωσε την Ελληνική τους γλώσσα, αλλά τη διέσωσαν μόνοι τους. Και αν αυτό το κατάφεραν οι ελληνόφωνοι μουσουλμάνοι, που είχαν όλους τους λόγους να «τουρκέψουν» και γλωσσικά, αλλά δεν το έκαναν, γιατί άραγε και στην περίπτωση των χριστιανών ελληνοφώνων να μην ισχύει το ίδιο, αλλά σων και καλά πρέπει να αποδίδουμε στην Ορθοδοξία εύσημα που δεν της ανήκουν, αντί να αναζητήσουμε τους πραγματικούς λόγους και αιτίες που κράτησαν την ελληνική φωνή ζωντανή.

ΑΘΗΝΑ: Η Αθήνα επί τουρκοκρατίας απολάμβανε ισχυρά προνόμια που της είχε παραχωρήσει ο Μωάμεθ ο Πορθητής. Οι κάτοικοι της πόλης δεν αισθάνονταν τη σκλαβιά τόσο βαριά όσο σε άλλες περιοχές της Ελλάδας και έτσι τόσο το εμπόριο όσο και η παιδεία της πόλης βρίσκονταν σε αρκετά ικανοποιητικό επίπεδο για τις υπάρχουσες συνθήκες. Στην Αθήνα, όπως συνέβαινε και σε όλες τις κατεχόμενες από τους Οθωμανούς ελληνικές πόλεις, υπήρχε και τουρκικός πληθυσμός, ή μάλλον για να ακριβολογούμε μουσουλμανικός. Και εμμένουμε στη θρησκευτική και όχι στην εθνική ταυτότητα, διότι οι Αθηναίοι μουσουλμάνοι ήταν όλοι τους αποκλειστικά ελληνόφωνοι. Ως πρώτη μαρτυρία επικαλούμαστε το ταξιδιωτικό χρονικό του Γάλλου La Guilletiere με τίτλο «Αρχαία και νέα Αθήνα»[3] (Παρίσι 1675), στο οποίο αναφέρει τα εξής αποκαλυπτικά: «Η πλειοψηφία των Τούρκων της Αθήνας μιλάει ελληνικά. Από την τουρκική γλώσσα γνωρίζουν μονάχα εφτά ή οχτώ λέξεις χρήσιμες για τη θρησκευτική τους λατρεία: λα ιλλάχ Αλλάχ, Μουχάμετ χου ρεφούλ ουλλάχ. Όταν συναντούν έναν Τούρκο από άλλη περιοχή τον πλησιάζουν υπώνοντας το δείκτη του χεριού προς τον ουρανό. Κι' αν αυτός δεν γνωρίζει ελληνικά η "συνομιλία" τελειώνει.

»Ούτε από την ενδυμασία ξεχωρίζουν. Αν εξαιρέσουμε το τουρμπάνι, η φορεσιά τους είναι ελληνική. Όσο για τις Τουρκάλες δεν διαφέρουν διόλου εξωτερικά από τις Ελληνίδες»[4].

Στις 20 Αυγούστου του 1768 (εκατό χρόνια περίπου μετά) φτάνει στην Αθήνα ο Γερμανός ευγενής Johann Hermann von Riedesel. Η άποψή του για τους Τούρκους της πόλης είναι:

«Οι Τούρκοι λιγοστοί και δεν μιλάνε διόλου τη γλώσσα τους. Νομίζω πως οι περισσότεροι είναι Έλληνες εξωμότες»[5].

Στα τέλη του 1820, και ενώ οι Φιλικοί εταίροι προετοιμάζουν πυρετωδώς την Επανάσταση, φτάνει στην Αθήνα ο Άγγλος περιηγητής John Fuller. Και αυτός θα βρει μόνο ελληνόφωνους μουσουλμάνους:

«Οι Τούρκοι της Αθήνας ήταν εξημερωμένοι και μιλούσαν όλοι ελληνικά. Πολλοί από αυτούς αγνοούσαν εντελώς τη δική τους γλώσσα»[6].

Η συγκλονιστικότερη μαρτυρία όμως έρχεται από τον ιστορικό της πόλης των Αθηνών Διονύσιο Σουρμελή. Ο Σουρμελής ήταν μεταξύ των Ελλήνων μαχητών στην πολιορκία της Ακρόπολης από τους Αθηναίους επαναστάτες τον Νοέμβριο του 1821. Αναφέρει τον παρακάτω διάλογο μεταξύ χριστιανών και μουσουλμάνων: «Όθεν είχαν δίκαιον οι Τούρκοι να παραπονούνται προς τους Χριστιανούς συμπολίτας των, λέγοντες προς αυτούς "ημείς είμεθα Έλληνες και πολεμούμεν δια να ελευθερώσωμεν την πατρίδα μας" αποκρινόμενοι ούτω "και τι είμεθα ημείς; δεν είμεθα Έλληνες; δεν εγεννήθημεν εις τούτον τον τόπον; δεν ανετράφημεν, δεν εμεγαλώσαμεν μαζί εις ταύτην την γην, την οποίαν εσείς κάμετε τώρα εδικήν σας;", και άλλα παρόμοια. "Μα είσθε Τούρκοι, είσθε Μωαμετανοί", λέγει ένας των ημετέρων. "και διατί, αποκρίνονται δεν γίνεσθαι και σεις δια να είμεθα όλοι ελεύθεροι"»[7].

Τα ίδια μαρτυρεί και ο Γάλλος αξιωματικός Maxime Raybaud, που βρέθηκε στην πολιορκία ως εθελοντής στο πλευρό των επαναστατών:

«Ακούγοντας οι Τούρκοι τους πολιορκητές να αλληλοαποκαλούνται "Έλληνες" φώναζαν:

»- Τι θέλετε να πείτε; Κι' εμείς δεν είμαστε Έλληνες όπως και σεις; Απόγονοι δεν είμαστε όλοι των αρχαίων Ελλήνων;»[8].

ΧΙΟΣ: Η Χίος όπως και η Αθήνα επί τουρκοκρατίας, ήταν μία αυτόνομη και αυτοδιοικούμενη πολιτεία που αναγνώριζε όμως την επικυριαρχία του σουλτάνου. Οι «Τούρκοι» (δηλαδή οι μουσουλμάνοι) του νησιού ήταν επίσης ελληνόφωνοι και Έλληνες στην καταγωγή. Αυτό τουλάχιστον υποστηρίζει ο Γάλλος δραγουμάνος του γαλλικού προξενείου της Σμύρνης Jean Galland. Ο περιηγητής βρέθηκε στη Χίο το έτος 1747. Υπολόγισε τους κατοίκους του νησιού σε 120.000, από τους οποίους «ο μισός πληθυσμός κατοικεί στην πόλη και ο υπόλοιπος στα χωριά. Στην πρωτεύουσα κατοικούν 7.000 Τούρκοι. Οι περισσότεροι μιλάνε καλά τη λαϊκή ελληνική γλώσσα, όπως και οι Τούρκοι του Μωριά και της Κρήτης, άλλοι γιατί είναι εξωμότες ή απόγονοι Ελλήνων εξωμοτών και άλλοι γιατί οι Τούρκοι παντρεύονται συχνά Ελληνίδες που δεν μιλάνε τουρκικά κι' έτσι τα παιδιά μαθαίνουν τη μητρική τους γλώσσα. Οι καθολικοί του νησιού είναι 1766»[9].

ΚΡΗΤΗ: Οι Κρήτη έπεσε στα χέρια των Τούρκων το έτος 1669. Πριν από αυτούς το νησί κατείχαν επί 465 χρόνια οι Ενετοί. Η τουρκική κατοχή όμως, ήταν ασυγκρίτως πολύ πιο σκληρή από εκείνη των Βενετών. Μέσα σε 152 χρόνια μέχρι το ξέσπασμα της Επανάστασης του 1821, οι Οθωμανοί είχαν καταφέρει είτε με τη βία, είτε τάζοντας προνόμια να εξισλαμίσουν το μισό σχεδόν πληθυσμό του νησιού. Ο Φωτιάδης αναφέρει χαρακτηριστικά:

«Στο 1821 η Κρήτη μέτραγε 265.000 ψυχές. Απ' αυτούς οι 140.000 ήταν χριστιανοί και οι 123.000 οθωμανοί. Οι τελευταίοι από πού είχαν έρθει; Από πουθενά. Στην παμπηφία τους σχεδόν ήταν κι αυτοί κάποτε χριστιανοί που τούρκεψαν, και γι' αυτό σωστά ονομάστηκαν Τουρκοκρητικοί. Χαρακτηριστικό μάλιστα είναι πως τη μόνη γλώσσα που μιλούσαν, ως την εποχή της ανταλλαγής των πληθυσμών έπειτα από τη συνθήκη της Λωζάννης, ήταν τα ελληνικά»[10].

Και όχι μέχρι τότε, αλλά μέχρι και σήμερα οι Τουρκοκρητικοί που κατοικούν στις Κυδωνιές (Αϊβαλί) στα παράλια της Μικράς Ασίας, όπου τους εγκατέστησε το τουρκικό κράτος μετά την ανταλλαγή των πληθυσμών, μιλούν ακόμα Ελληνικά τόσο οι παλαιότεροι όσο και οι νεώτεροι. Μάλιστα οι ίδιοι συχνά με λύπη εξομολογούνται πως στην Ελλάδα τους έλεγαν Τούρκους και στην Τουρκία τους αποκαλούν Έλληνες! Το σημαντικότερο όλων είναι, ότι οι άνθρωποι αυτοί διατηρούν ζώσα την Ελληνική γλώσσα δίχως να είναι χριστιανοί ή κρυπτοχριστιανοί, εφόσον εξαιτίας της ισλαμικής τους πίστης εκδιώχθηκαν από την Κρήτη ως Τούρκοι, δεν έχουν πάει ποτέ σε σχολείο ελληνικό, δεν ξέρουν να διαβάζουν Ελληνικά, και φυσικά δεν... ακούν την ορθόδοξη λειτουργία(!). Αλλά ακόμα και αν την άκουγαν, ένα θέμα είναι τι θα καταλάβαιναν!

Αντιθέτως πάνε σε σχολεία τουρκικά, βλέπουν τηλεόραση τουρκική, μιλούν με τους ομοθρήσκους τους μη Έλληνες στην τουρκική γλώσσα και γενικώς επί 80 χρόνια που μας χωρίζουν από την ανταλλαγή πληθυσμών θα έπρεπε να είχαν ξεχάσει εντελώς τα Ελληνικά, αν αναλογιστεί κιόλας κανείς ότι στα ίδια χρόνια οι μετανάστες μας στην Αμερική (οι οποίοι –τι ειρωνεία- παραμένουν ορθόδοξοι χριστιανοί) μόλις και μετά βίας μπορούν να συνεννοηθούν στα Ελληνικά έτσι και είναι δεύτερης γενιάς Ελληνοαμερικάνοι. (Για να μην αναφέρουμε τους άλλους που αν και μεγαλωμένοι εδώ, σαν έλειψαν 20 χρόνια και γυρίζουν στην πατρίδα, μιλούν σπαστά Ελληνικά με αμερικάνικη προφορά!). Ποια είναι άραγε λοιπόν η «άγνωστη» δύναμη που κάνει αυτούς τους εκδιωγμένους από την πατρίδα τους ανθρώπους (επειδή ασπάστηκαν τη θρησκεία του κατακτητή) να διατηρούν με τόση θερμή τη μητρική τους γλώσσα και τα ελληνικά έθιμά τους; Δίχως δασκάλους, δίχως σχολεία, δίχως καν να έχουν το δικαίωμα να είναι Έλληνες (επειδή είναι μουσουλμάνοι στο θρήσκευμα) και όμως αυτοί σε πείσμα όλων παραμένουν ελληνόφωνοι! Και να φανταστεί κανείς πως τους διώξαμε από την Ελλάδα ως εξωμότες και προδότες! Το μόνο που καταφέραμε με το να χαρίζουμε στους Τούρκους τους Έλληνες μουσουλμάνους, είναι να τους κάνουμε έθνος πολυπληθές και ισχυρό ενώ εμείς ζούμε με την απειλή της υπογεννητικότητας.

Αλλά βεβαίως τι να πει κανείς, όταν η Εκκλησία θεωρεί γνήσιο Έλληνα μόνο τον ορθόδοξο χριστιανό, η ίδια Εκκλησία που ακόμα ψέλνει βρισιές και αναθέματα κατά των Ελλήνων στις λειτουργίες της. Και ενώ αυτοί, οι μισέλληνες υμνητές του γιαγβισμού, είναι οι έσχατοι που δικαιούνται να ορίζουν το ποιος είναι Έλληνας και ποιος όχι, αυτοί οι ίδιοι που είναι στην ουσία οπαδοί μίας εβραϊκής αίρεσης (άρα θα μπορούσαν να θεωρηθούν –γιατί όχι;- Εβραίοι), αυτοί είναι που έρχονται και τραβούν γραμμές και σύνορα, και κατακερματίζουν το έθνος μας. Να όμως που το έθνος μας μπορεί και αντιστέκεται από μόνο του, και οι μουσουλμάνοι ομοεθνείς μας κρατούν την Ελληνική γλώσσα ζωντανή ως πολύτιμο θησαυρό! Όσο και αν τους βρίζουν οι ρασοφόροι ως «Τούρκους». Ας θυμηθούμε ξανά εδώ, πως οι προπάτορες αυτών των ρασοφόρων είχαν ως μεγαλύτερη βρισιά τους τη λέξη Έλληνας! Δυστυχώς όμως, αυτοί οι ανεγκέφαλοι ποιμένες κατευθύνουν βασισμένοι στην άγνοια των πολλών και την εθνική μας πολιτική, και ιδού οι τραγωδίες του ελληνικού έθνους μοιάζουν να μην έχουν τέλος!

Ας επιστρέψουμε όμως τώρα στις σημαντικές ιστορικές αναφορές. «Όσοι από τους πρώτους Τούρκους κατακτητές απόμειναν στην Κρήτη», γράφει ο Δημήτρης Φωτιάδης, «απόχτησαν, με τη βία, Ρωμιές γυναίκες. Έπειτα ακολούθησε το παιδομάζωμα. Δεκαπέντε χιλιάδες χριστιανοπαιδιά αρπάχτηκαν και γίνηκαν γενίτσαροι. οι περίφημοι "ξεκούλωτοι" καθώς ονομάστηκαν, όπως δεν φόραγαν τίποτα στο κεφάλι. Στάθηκαν ο τρόμος και η μαστίγα των χριστιανών. Η ζωή των ραγιαδών κατάντησε αβάστακτη. Στην Κρήτη, εξόν από τα Σφακιά, οι χριστιανοί δεν είχαν το παραμικρό προνόμιο, ούτε κι' αυτό ακόμα της δημογεροντίας. Η απελπισία τους οδηγούσε στον ομαδικό εξισλαμισμό. "Χωριά ολόκληρα αποκαμωμένα ικέτευαν εις τας εκκλησίας τον Χριστόν να τους σώση, διότι δεν έβλεπαν από ποίον άλλον μπορούσαν να ζητήσουν έλεος, και τέλος του ώριζαν

προθεσίαν, μέχρι της οποίας θ' ανέμενον την βοήθειάν του. Και όταν η προθεσμία περνούσε, τα χωριά αυτά προσήρχοντο εις τον ισλαμισμόν. Και πάντοτε οι νέοι εξωμόται, δια να κερδίσουν την θέσιν των μεταξύ των παλαιότερων, εφρόντιζαν να τους υπερβάλλουν εις τας επιθέσεις κατά των μέχρι της χθες ομοδόξων των»[11]»[12].

Με διπλωματική αποστολή φτάνει στην Κρήτη το 1782 ο Γάλλος ευγενής Ferrières – Sauveboeuf. Για τους «Τούρκους» του νησιού πιστεύει ότι:

«...το ένα τρίτο των μουσουλμάνων της Κρήτης είναι Έλληνες εξωμότες. Εξασφαλίζοντας ασυδοσία καταδυναστεύουν τους Κρητικούς και η εμφάνισή τους προκαλεί τρόμο σ' ολόκληρο το Αιγαίο»[13]. Οι περισσότεροι εξισλαμισμοί έγιναν στην Κρήτη μετά τα Ορλωφικά (1770). Και ήταν τόσοι πολλοί οι χριστιανοί που από φόβο «επιθυμούσαν» να ασπαστούν το Ισλάμ «ώστε οι μουσουλμάνοι φοβηθέντες μη υστερηθώσι της προσωπικής υπηρεσίας των αθλίων χριστιανών, εργαζομένων νυχθημερών υπέρ της ευζωίας αυτών, ηρνούντο πλέον να δέχονται αυτούς»[14]. Οι εξωμότες, επειδή κατέχονταν από τύψεις για την πράξη τους και από μίσος σ' εκείνους που είχαν παραμείνει πιστοί στα «ρωμαίικα» καταντούσαν σκληρότεροι από τους γεννημένους μουσουλμάνους. Μάλιστα συχνά διατηρούσαν τα ελληνικά τους επώνυμα (το όνομα αραβικό, το επώνυμο ελληνικό) και για συζύγους προτιμούσαν χριστιανές. Από την άλλη, πολλοί χριστιανοί έδιναν πρόθυμα τις κόρες τους νύφες στους εξωμότες για να εξασφαλίσουν την προστασία τους. Σε ορισμένες περιπτώσεις επιλεγόταν κάποιος από μία οικογένεια να ασπαστεί το Ισλάμ, ενώ οι υπόλοιποι παρέμεναν χριστιανοί, και έτσι ως «Τούρκος» πλέον μπορούσε εύκολα να προστατεύει τους συγγενείς του. Γι' αυτό, ακόμα και σήμερα, οι Τουρκοκρητικοί που μετά την εκδίωξή τους από τη μεγαλόνησο εγκαταστάθηκαν από το τουρκικό κράτος στις Κυδωνιές της Μικράς Ασίας, όχι μόνο παραμένουν όπως είπαμε ελληνόφωνοι αλλά και λένε πως έχουν συγγενείς χριστιανούς στην Κρήτη!

Το 1817, παραμονές της Επανάστασης του 1821, επισκέπτεται την Κρήτη ο Γερμανός γιατρός και βοτανολόγος Franz Sieber. Αντιλαμβάνεται αμέσως ότι η συντριπτική πλειοψηφία των μουσουλμάνων κατοίκων του νησιού, των λεγόμενων «Τουρκοκρητικών» (οι οποίοι ήταν μόνο ελληνόφωνοι) είχαν ελληνική καταγωγή. Ο ίδιος περιγράφει πόσο εύκολο ήταν κανείς να ασπαστεί το Ισλάμ:

«Για να αλλάξει ένας Έλληνας την πίστη του, αρκεί να βγει στο δρόμο και να φωνάξει: "Ένας είναι ο Θεός και μόνος προφήτης του ο Μωάμεθ". Αμέσως τον παραλαμβάνουν οι Τούρκοι και τον οδηγούν θριαμβευτικά στο σπίτι ενός μουσουλμάνου προεστού. Εκείνος τον ντύνει με πλούσια φορεσιά, τον φορτώνει δώρα και τον θέτει υπό την προστασία του. Ύστερα σχηματίζεται θορυβώδης εκδήλωση κι' ο νεοφώτιστος μεταφέρεται στους ώμους και επιδεικνύεται στο λαό. Η πομπή καταλήγει στο τζαμί όπου συντελείται η καθιερωμένη περιτομή»[15].

Τόσο απλά, με συνοπτικές διαδικασίες. Το πρωί έφευγες από το σπίτι σου χριστιανός και ρωμιάς, το βράδυ γύριζες Τούρκος!

Σαν ξέσπασε η Επανάσταση στην Κρήτη στις 21 Μαΐου του 1821, στην ουσία δεν ήταν πόλεμος μεταξύ Ελλήνων και Οθωμανών, αλλά εμφύλιος μεταξύ Ελλήνων χριστιανών και Ελλήνων μουσουλμάνων. Στην πραγματικότητα ήταν ένας πόλεμος θρησκευτικός, και αυτοί αποδεδειγμένα είναι οι πιο σκληροί και αδίστακτοι:

«Πουθενά σ' όλη την άλλη Ελλάδα ο πόλεμος δεν στάθηκε πιο άγριος απ' όσο στην Κρήτη. Και τα δύο μέρη, ραγιάδες κι αφέντες, χτύπαγαν ανελέητα. Αν και μιλάγαν την ίδια γλώσσα, τους χώριζε άβυσσος το μίσος, όπως γίνεται πάντα ανάμεσα σ' εκείνους που αλλαξοπίστησαν και σ' αυτούς που μένουν πιστοί στον εθνισμό τους»[16].

Όταν στις 5 Ιουλίου οι μουσουλμάνοι κάτοικοι του Ρεθύμνου και των Χανίων απέτυχαν να νικήσουν τους Σφακιανούς, και γνώρισαν συντριπτική ήττα στα Καμπιά, ανέλαβαν να πνίξουν την εξέγερση οι Καστρινοί Τουρκοκρητικοί, δηλαδή οι κάτοικοι του Ηρακλείου. Αυτοί, «όσο που ετοιμάζονταν να εκστρατέψουν τραγουδώντας τούτη εδώ τη μαντινάδα στη μόνη γλώσσα που ήξεραν, στα ελληνικά:

»Ελάτε εμείς οι Καστρινοί, οι φοβεροί παιγνιώτες,
να πα να λευτερώσουμε τσι Ρεθυμνοχανιώτες»[17].

Βεβαίως οι Καστρινοί τελικά γνώρισαν και αυτή την πολυαίμακτη ήττα από τους ανίκητους Σφακιανούς, αλλά το θέμα μας εδώ είναι, ότι ακόμα και τα πολεμικά τους άσματα, που τα τραγούδαγαν με αφορμή τη σφαγή που ετοιμάζαν στους μαχητές της ελληνικής ελευθερίας, τα τραγούδαγαν στα Ελληνικά!

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ: Η οθωμανική εισβολή στην Πελοπόννησο άρχισε πέντε χρόνια μετά από την άλωση της Κωνσταντινούπολης (1458-1459). Στα χρόνια που μεσολάβησαν μέχρι την Επανάσταση του 1821 οι «Τούρκοι» της Πελοποννήσου όχι μόνο ήταν πολλοί αλλά και κατοικούσαν μέσα στις οχυρωμένες πόλεις, ενώ οι χριστιανοί ζούσαν στα προάστια, στα χωριά και στην ύπαιθρο. Μόνο που και αυτοί οι «Τούρκοι» της Πελοποννήσου ήταν όλοι ελληνόφωνοι!

Και όχι μόνο μιλούσαν Ελληνικά, αλλά είχαν και ελληνικά επίθετα, όπως ο Σπάχης Χασάν Αλιλή Ζηλιατόπουλος από το Λοντάρι της Αρκαδίας που σκοτώθηκε κατά την άλωση της Τριπολιτσάς από τους επαναστάτες.

Συγκλονιστική, η αποκαλυπτική μαρτυρία του Θ. Ρηγόπουλου, γραμματικού του Πάνου Κολοκοτρώνη για τα όσα συνέβησαν μετά την άλωση της Τριπολιτσάς από τον επαναστατικό στρατό. Ανάμεσα στις σφαγές και τις λεηλασίες που ξέσπασαν κατά των μουσουλμάνων από τους επαναστάτες Έλληνες (και ιδίως τους Μανιάτες), οι «Τούρκοι» προύχοντες έσπευσαν να ζητήσουν έλεος από τον Πάνο Κολοκοτρώνη με τα ακόλουθα λόγια: «Και ημείς Έλληνες είμεθα, γεννηθέντες και ανατραφέντες, ημείς και οι πατέρες και οι πρόγονοί μας, εις την Ελλάδα. Δεν πρέπει να μας λέγετε Περσιανούς ούτε να μας σκοτώνετε διότι είμεθα αδελφοί, έξω από μίαν πίστιν... Τον ραγιά δεν τον εγυνώσαμεν και δεν τον ετυραννούσαμε ημείς αλλά οι Αρχόντες σας. Διότι εκείνοι επλήρωναν (συμπλήρωναν) τα Δεφτέρια (κατάστιχα) εμφανίζοντα την εις εκάστην επαρχίαν, χωρίον και άτομον

αναλογούσαν φοροδοσίαν και αυτοί ελάμβανον, ημείς δε είμεθα μόνον εκτελεσταί. Ο Σουλτάνος νόμιμον φόρον εγνώριζε το χαράτζι (κεφαλικόν φόρον) τους δε λοιπούς φόρους προσδιόριζαν οι Άρχοντες με τους Αγιάννηδες Οθωμανούς»[18].

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ: Στη Μακεδονία μας ξεχωρίζει η περίπτωση των Ελλήνων Μακεδόνων μουσουλμάνων που ονομάζονταν «Βαλαχάδες» ή «Βαλαάδες». Αυτοί οι άνθρωποι «τούρκεψαν», δηλαδή εξισλαμίστηκαν κατά τον 15ο αιώνα ή λίγο αργότερα (18 χωριά στον καζά Ανασελίτσας και άλλα 17 στον καζά Γρεβενών). Ωστόσο, είχαν διατηρήσει αναλλοίωτα πολλά από τα προαιώνια ελληνικά τους έθιμα, ακόμα και παλιές θρησκευτικές δοξασίες και ορισμένες λατρευτικές χριστιανικές συνήθειες. Ονομάστηκαν Βαλαχάδες επειδή χρησιμοποιούσαν συχνά τον μουσουλμανικό όρκο «Βαλλαχί» (μα τω Θεώ). Στις αρχές του αιώνα μας είχαν απομείνει πέντε ή έξι χωριά Βαλαχάδες ανάμεσα Σιάτιστα – Καστοριά – Γρεβενά. Το 1925 (μετά τη μικρασιατική καταστροφή) κρίθηκαν ανταλλάξιμοι λόγω θρησκευματος και στάλθηκαν με τη βία στην Τουρκία ως... Τούρκοι, ενώ οι ίδιοι ήταν Έλληνες, μιλούσαν μόνο Ελληνικά και είχαν ελληνική εθνική συνείδηση. Είχαν σχέσεις μόνο με Έλληνες, μισούσαν τους Τούρκους και τους Τουρκαλβανούς (μουσουλμάνους Αλβανούς), άναβαν κεριά στα εικονίσματα, τραγουδούσαν και χόρευαν μόνο ελληνικά τραγούδια. Οι ελληνόφωνοι Βαλαχάδες της Δυτικής Μακεδονίας λάτρευαν τον Άη – Γιώργη το φουστανελλά. Ελληνικά μιλούσαν κι' όταν μετανάστευσαν στην Τουρκία στα πλαίσια της ανταλλαγής των πληθυσμών (Ι. Κ. Βασδραβέλλη, «Αι εξισλαμίσεις των Ελλήνων κατά την Τουρκοκρατίαν», Σερραϊκά Χρονικά, τόμος Β', [1969], σελίδα 93). Ο Β. Νικολαΐδης, στο οδοιπορικό του «Les Turcs de la Turquie contemporaine, Itinéraire et compte-rendu de voyages dans les provinces Ottomanes» (Paris 1859) καταγράφει μια σειρά από ανέκδοτα – σκαπτικούς διάλογους των μουσουλμάνων Βαλαχάδων της Δυτικής Μακεδονίας που αποκαλύπτουν ότι αυτοί οι αμόρφωτοι χωριάτες, μ' όλο που «τούρκεψαν», δηλαδή εξισλαμίστηκαν, διατηρούσαν ακέραιη την ελληνική τους συνείδηση κι' ανακάτευαν τα μουσουλμανικά τους έθιμα με τα χριστιανικά:

- Λοιπόν, είσαι Τούρκος Μουσταφά;
- Είμαι, μα την Παναγιά!
- Θα φας κρέας, Αλή;
- Κρέας; Όχι! Σήμερα είναι Παρασκευή!

Και σε άλλη παραλλαγή:

- Τούρκος είσαι, Χασάνη;
- Ουγί! Τι λες! Ο πάππος μου Βασίλειος ήταν χριστιανός, βαλαά. Στον καιρό τ' Αλήπασα ετούρκεψε, μα την Παναγιά!

Οφείλουμε να πούμε ότι ακόμα και σήμερα υπάρχουν απόγονοι εκείνων των Ελλήνων Βαλαχάδων που ζουν στην Κωνσταντινούπολη, οι οποίοι διατηρούν ζώσα την Ελληνική γλώσσα (την παλιά μακεδονική διάλεκτο), παρά το γεγονός ότι είναι μουσουλμάνοι και ως εκ τούτου θεωρούνται από το ανελεύθερο τουρκικό καθεστώς «καλοί Τούρκοι». Αν συναντήσουν Έλληνες ταξιδιώτες στην Πόλη δεν διστάζουν να δηλώσουν την καταγωγή τους, μόνο που το νεοελληνικό κράτος τους έχει πεταμένους και ξεχασμένους γιατί τους θεωρεί «Τούρκους». Ωστόσο, οι άνθρωποι αυτοί, αν και προδομένοι από τις κυβερνήσεις μας και από την «ελληνοχριστιανική» στενοκεφαλιά που μας κατατρέχει και η οποία παραδίδει τα αλλόθρησκα αδέρφια μας στις αγκαλιές των Τούρκων, μέσα στις ψυχές τους είναι περήφανοι ως Έλληνες και ως Μακεδόνες!

Μία αντίστοιχη περίπτωση με τους Βαλαχάδες είναι με τους Κουτσόβλαχους του χωριού Νότια του νομού Πέλλας, το Πάσχα του 1757. Ο ορθόδοξος ιεράρχης τους, ο Μητροπολίτης Μογλενών που είχε έδρα τα Νότια, ήταν εκείνος που έπεισε τους κατοίκους να εξισλαμιστούν για να σωθούν από τις καταπίεσεις. Το «τούρκεμα» έγινε κάτω από δραματικές συνθήκες. Αφού παρακολούθησαν οι χωριάτες όλες τις μεγαλοβδομαδιάτικες θρησκευτικές εκδηλώσεις στην εκκλησία, συγκεντρώθηκαν και τη νύχτα του Σαββάτου για την Ανάσταση. Αλλά δεν άναψαν οι λαμπάδες. Αντί το «δεύτε λάβετε φως» ο δεσπότης έθεσε σε εφαρμογή την απόφαση που είχε πάρει το χωριό για την αλλαξοπιστία:

«Της εκκλησίας τα ιερά σκεύη και αι εικόνες κατεστράφησαν άπασαι πλην της αγίας Παρασκευής, της πολιούχου των Νοτίων, ην οι κάτοικοι βαθέως ενετείχισαν εις την εκκλησίαν: και σήμερον έτι (1909) οι Νοτιώται εορτάζουνσι κατά την ημέραν της μνήμης της αρχαίας αυτών προστάτιδος. Και ενώ εν τω τζαμιά ακούεται νυν η φωνή του ιμάμη αναγιγνώσκοντος το Κοράνιον, αι γυναίκες κατά τα Ψυχοσάββατα ανάπτουσι κηρία επί των τάφων των συγγενών αυτών»[19].

Και στην περίπτωση των κατοίκων των Νοτίων, η γλώσσα που μιλούσαν και ως μουσουλμάνοι ήταν η Ελληνική.

ΚΥΠΡΟΣ: Η Οθωμανική εισβολή στην Κύπρο άρχισε στις 20 Ιουνίου 1570 και η Λευκωσία αλώθηκε την 9η Σεπτεμβρίου του ίδιου έτους. Ο κυπριακός λαός που μέχρι πρότινος βρισκόταν υπό την σκληρή κατοχή των Ενετών πέρασε κάτω από τον ζυγό των Οθωμανών, οι οποίοι (όπως έπραξαν και στην Κρήτη) άρχισαν αμέσως να τους πιέζουν να ασπαστούν το Ισλάμ. Και εδώ λοιπόν, πολλοί υπέκυψαν και άλλαξαν την πίστη τους. Όμως αυτό δεν σημαίνει πως έπαψαν να είναι ελληνόφωνοι, ή και να εργάζονται για την απελευθέρωση της πατρίδας τους.

Έτσι, 30 χρόνια μετά την κατάκτηση της νήσου, το έτος 1600, βρίσκουμε τους Κύπριους να προετοιμάζουν επανάσταση σε συνεννόηση με τον δούκα της Σαβοΐας. Το εγχείρημα έμοιαζε εύκολο, εφόσον οι Τούρκοι κατοχικοί στρατιώτες στο νησί δεν ξεπερνούσαν τους 4.800 και αυτοί διεσπαρμένοι κατά σώματα αποτελούμενα από διακόσιους και τριακόσιους άνδρες. Στη συνομιλία ενεργή συμμετοχή είχαν και οι Κύπριοι εξισλαμισμένοι, οι οποίοι αν και είχαν αλλάξει πίστη παρέμεναν Έλληνες στη συνείδηση και έτοιμοι να θυσιάσουν τις ζωές τους για την ελευθερία. Επικεφαλής των Κύπριων μουσουλμάνων ήταν ο Μεμής και ο Μουσταφάς, και είχαν αναλάβει με τους υπόλοιπους ομοθρήσκους τους να επιτεθούν στο φρούριο της Αμμοχώστου και να το καταλάβουν. Ωστόσο, είχαν θέσει τους ακόλουθους όρους στους χριστιανούς

συναγωνιστές τους: Μετά την απελευθέρωση του νησιού, και αφού θα βαπτίζονταν όλοι οι «Τουρκοκύπριοι» πάλι χριστιανοί, να διατηρήσουν ανέπαφες τις περιουσίες τους και στη πρώτη επισκοπή του νησιού που θα χήρευε, να εκλεγόταν μητροπολίτης ο θείος του Μεμή και του Μουσταφά που ονομαζόταν Παρθένιος[20]. Επίσης, «στον Πόντο, στην Κρήτη και στην Κύπρο οι καταπιεζόμενοι Έλληνες κατέφευγαν, όταν η τυραννία έφτανε στο απροχώρητο, στην εικονική ομαδική αποστασία. Εξισλαμίζονταν τυπικά αλλά διατηρούσαν μυστικά την πίστη των πατέρων τους. Ήταν οι λεγόμενοι Κρυπτο-Χριστιανοί. Στην Κύπρο οι Κρυπτοχριστιανοί ονομάζονταν ²λινόμπάμπακοι² και στον Πόντο "Κλωστοί" ή "Κλωσμένοι"»[21].

Οι Μουσουλμάνοι της Κύπρου συμμετείχαν ή και πρωτοστάτησαν σε πολλές εξεγέρσεις κατά της οθωμανικής διοικητικής ασυδοσίας. Ξεχωρίζουν η επανάσταση του Μεχμέτ Αγά Βογιατζιογλου, γύρω στα 1683, που κράτησε περίπου επτά χρόνια και κατεστάλη μετά από αποστολές στρατευμάτων από τη Μικρά Ασία, κι εκείνη του Χαλήλ Αγά, σχεδόν ένα αιώνα αργότερα.

Το 1833, και ενώ έχει συσταθεί το πρώτο ελληνικό κράτος, ξέσπασε μεγάλη επανάσταση στην Κύπρο με ξεκάθαρους εθνικούς και απελευθερωτικούς στόχους. Οι Κύπριοι αγωνιστές συσπειρώθηκαν γύρω από τρία κινήματα: α') υπό τον καλόγερο Ιωαννίκιο στην Καρπασία, β') υπό τον στρατηγό Νικόλαο Θησέα με επίκεντρο την περιοχή Λάρνακας – Σταυροβουνίου και γ') υπό τον μουσουλμάνο Κύπριο Γκιαούρ Ιμάμη στην επαρχία Πάφου. Και τα τρία κινήματα κατεστάλησαν σχετικά εύκολα από στρατεύματα που έστειλε η Πύλη στη νήσο από την κοντινή Μικρά Ασία.

Βλέπουμε λοιπόν, ότι σε αντίθεση με άλλες περιοχές της Ελλάδας, οι Κύπριοι μουσουλμάνοι συχνά συντάχθηκαν ενεργά με τους χριστιανούς συμπατριώτες τους σε κοινούς απελευθερωτικούς ή κοινωνικούς αγώνες.

Οι λεγόμενοι «Τουρκοκύπριοι» παρέμειναν αποκλειστικά ελληνόφωνοι καθ' όλη τη διάρκεια της οθωμανικής κατοχής, ενώ τα Ελληνικά (ως κυπριακή διάλεκτος) συνεχίζουν να είναι ακόμα και σήμερα η μητρική τους γλώσσα. Μάλιστα οι Κύπριοι μουσουλμάνοι στη συντριπτική τους πλειοψηφία, δεν αισθάνονταν να διαφέρουν σε τίποτα από τους ομόγλωσσους χριστιανούς συμπατριώτες τους, εκτός φυσικά από τη θρησκεία. Ωστόσο, η Αγγλική αποικιοκρατία που ξεκίνησε στο νησί από το 1878[22] ήταν εκείνη που ακολουθώντας το γνωστό δόγμα της, του «διαίρει και βασίλευε», φρόντισε να καλλιεργήσει με ζήλο την τουρκική εθνική συνείδηση στον ελληνόφωνο μουσουλμανικό πληθυσμό της νήσου. Η τακτική αυτή αποσκοπούσε πρωτίστως να σπείρει τη διχόνοια μεταξύ του κυπριακού λαού. Στη συνέχεια, οι χριστιανοί Κύπριοι που με βεβαιότητα θα πρόσβλεπαν στην ενότητα με τη μητέρα Ελλάδα, μοιραία θα ωθούνταν τους «Τούρκους» συμπατριώτες τους στην αγκαλιά, αν όχι της οθωμανικής ακόμα τότε Τουρκίας, σίγουρα στην ασφαλή αγκάλη της βρετανικής αποικιοκρατίας. Οι χριστιανοί Κύπριοι βλέποντας στα πρόσωπα των «Τουρκοκυπρίων» τους παλαιούς δυνάστες τους και σε εκείνα των Βρετανών τους τωρινούς τους, θα ταύτιζαν αυτά τα δύο σε έναν κοινό εχθρό. Και οι «Τουρκοκύπριοι» πλέον, φοβούμενοι για τις ζωές και τις περιουσίες τους, έθεσαν εαυτούς, στη μεγάλη τους πλειοψηφία, στις υπηρεσίες των Βρετανών ως χωροφύλακες και μισθοφόροι της αποικιοκρατίας! Έτσι οι Άγγλοι νόμισαν ότι μπορούσαν να κρατήσουν την Κύπρο για πάντα δική τους: με το να υποδουλίζουν συστηματικά μέσω των ακούραστων πρακτόρων τους τα θρησκευτικά μίσση, τα οποία ως καταστροφικό αποτέλεσμα είχαν τη δημιουργία εκ του μηδενός της υποτιθέμενης σήμερα ως «τουρκοκυπριακής» εθνικής μειονότητας, ονομάζοντας ως «Τούρκους», για μία ακόμη φορά στην ιστορία, τους Έλληνες μουσουλμάνους.

Αν όμως στην περίπτωση της Κύπρου, χριστιανοί και μουσουλμάνοι Έλληνες, τόσο ανόητα παρασύρθηκαν και διαιρέθηκαν από τις θρησκείες ώστε παρέδωσαν την πατρίδα τους βορά, αρχικά στους Άγγλους αποικιοκράτες, και μετά προκάλεσαν την (υποκινούμενη από τις Η.Π.Α.) τουρκική εισβολή και κατοχή του βόρειου μέρους του νησιού από το 1974 έως και σήμερα, το έτος 2002 μία μοναχική φωνή αλήθειας και διαμαρτυρίας υψώθηκε για τον τεχνητό διχασμό και μάλιστα από την πλευρά που δεν το περίμενε κανείς, των Τουρκοκυπρίων! Ο Αχμέτ Έρντενκιζ, πρώην «πρόξενος» του τουρκοκυπριακού ψευδοκράτους στην Ουάσινγκτον, τόλμησε και δημοσίευσε μία ανατρεπτική έρευνά του γύρω από την καταγωγή των Κύπριων μουσουλμάνων, στο συλλογικό βιβλίο ένδεκα συνολικά «Τουρκοκυπρίων» ερευνητών και συγγραφέων με τίτλο «Λαογραφία ΙΙΙ», το οποίο τυπώθηκε και τέθηκε σε κυκλοφορία με έξοδα του τουρκοκυπριακού «υπουργείου παιδείας». Ο Έρντενκιζ στην έρευνά του υποστήριξε με παρρησία και επικαλούμενος ιστορικά στοιχεία και πηγές ότι οι «Τουρκοκύπριοι» δεν είναι τουρκικής καταγωγής, αλλά σύμπαντες εξισλαμισμένοι χριστιανοί. Μάλιστα το κείμενό του φέρει τον χαρακτηριστικό τίτλο, «Οι κρυπτοχριστιανοί στα εδάφη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και στην Κύπρο». Ωστόσο, όπως ήταν αναμενόμενο, την «προδοσία» του Έρντενκιζ ανέλαβαν να καταγγείλουν τα φερέφωνα του κατακτητή και οι εθνικιστές παντουρκιστές! Στη συστηματική και ενορχηστρωμένη λασπολογία που εξαπολύθηκε κατά του γενναίου Κύπριου μουσουλμάνου διανοούμενου και πολιτικού, πρωτοστάτησε ο αρθρογράφος της εφημερίδας «Χαλκίν Σεσί» Λούφι Οζτέρ, και αμέσως ακολούθησε η εθνικιστική εφημερίδα «Βόλκαν», εκφραστικό όργανο του «Εθνικού Λαϊκού Κινήματος». Ο σάλος που προκλήθηκε στα κατεχόμενα της βόρειας Κύπρου πήρε τέτοιες διαστάσεις, που το «υπουργείο παιδείας» του ψευδοκράτους αναγκάστηκε να απαγορεύσει την κυκλοφορία του βιβλίου «Λαογραφία ΙΙΙ» και να το αποσύρει από τις βιβλιοθήκες. Τα αντίπατα του βιβλίου «Λαογραφία ΙΙΙ» παραμένουν (μέχρι τουλάχιστον τη στιγμή που γράφονταν αυτές οι γραμμές) κλειδαμπαρωμένα στις αποθήκες του πολιτιστικού κέντρου «Ατατούρκ». Ο Αχμέτ Έρντενκιζ, στην έρευνά του, δεν εκφέρει προσωπικές απόψεις, αλλά, όπως και ο ίδιος αναφέρει, βασίστηκε σε πηγές των ιστορικών Κώστα Κύρρη και Θεόδωρου Παπαδόπουλου, στα εκκλησιαστικά αρχεία της Αρχιεπισκοπής Κύπρου, των θρησκευτικών δικαστηρίων της Οθωμανικής αυτοκρατορίας και των αρχείων του Βατικανού. Τα ονόματα των κυπριακών περιοχών που οι κάτοικοι ήταν στο σύνολό τους «λινόβάμπακοι» (κρυπτοχριστιανοί εξισλαμισμένοι Έλληνες) αναφέρονται στα αρχεία της Προεδρίας Κυβερνήσεως της Τουρκίας (11/07/1905 και 22/02/1910) βάση της έρευνας του Μουφτή της Κύπρου Ζιγιά Εφέντη.

Βεβαίως υπήρξαν και ομόθρησκοι του Έρντενκιζ που έσπευσαν να σταθούν γενναία στο πλευρό του. Ο αρχαιολόγος Τουντζέρ Μπαγισκάν σε άρθρο του στην εφημερίδα «Αφρίκα» (14/02/2002), αφού επέκρινε τον Λουτφί Οζτέρ, πέρασε στην αντεπίθεση παραθέτοντας μία μαρτυρία ενός Κύπριου μουσουλμάνου της Καρπασίας για να αποδείξει ότι, όντως οι «Τουρκοκύπριοι» δεν έχουν τουρκική καταγωγή. Στο άρθρο του ο Μπαγισκάν, έγραψε σχετικά:

«Πριν από μερικά χρόνια, ενώ βρισκόμουν στην Καρπασία για αρχαιολογικές ανασκαφές πληροφορήθηκα την περιπέτεια ενός τουρκοκύπριου της περιοχής ο οποίος στη δεκαετία του '30 μετέβη στην Τουρκία για να εγγραφεί στη Στρατιωτική Ιατρική Σχολή της Κωνσταντινούπολης. Οι στρατιωτικές αρχές μετά από σχετική έρευνα, απεφάνθησαν ότι ο εν λόγω Τουρκοκύπριος δεν είχε τουρκική καταγωγή και ως εκ τούτου δεν έγινε δεχτός στη Σχολή. Κατόπιν αυτού, ο Τουρκοκύπριος ενεγράφη στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Κωνσταντινούπολης. Ως πτυχιούχος επέστρεψε στην Κύπρο και συνεργάστηκε με τον ιατρό Αντώνη, αδελφό του Νίκου Σαμψών από το Βασιλί. Ο Τουρκοκύπριος (του οποίου δεν αναφέρεται το όνομα) ήταν γνωστός στην κοινότητα για τα εθνικιστικά του φρονήματα, εξελέγη "βουλευτής" και χρημάτισε "Υπουργός". Η κηδεία του έγινε σε τζαμί και σύμφωνα με τα όσα ισχύουν στη Μουσουλμανική θρησκεία».

Πέρα από αυτό το χαρακτηριστικό παράδειγμα για το πώς οι ίδιοι οι Τούρκοι αντιμετώπιζαν τους μουσουλμάνους της Κύπρου, ο Μπαγισκάν αναφέρεται και στο βιβλίο του Αλή Κεμάλ Μεράμ με τίτλο «Οι μητέρες των Σουλτάνων», όπου μία προς μία αναφέρονται οι Ελληνίδες, Εβραίες, Ρωσίδες, Ιταλίδες και Ισπανίδες σουλτάνες. Επίσης ο Μπαγισκάν αναφέρει και τη δήλωση του Κεμάλ Ατατούρκ, ότι «για αιώνες οι Οθωμανοί σφετερίστηκαν τα δικαιώματα των Τούρκων», όπου γίνεται ξεκάθαρη διάκριση μεταξύ των γνήσιων μογγολιδών Τούρκων στην καταγωγή και της μεγάλης πλειοψηφίας των εξισλαμισμένων Οθωμανών, δηλαδή «τουρκεμένων» χριστιανών, ελληνικής, αρμενικής, βουλγαρικής, αλβανικής, σερβικής κ.α. καταγωγής.

Βεβαίως, τι ειρωνεία να λέει ο Κεμάλ κάτι τέτοιο, που ήταν Εβραίος στην καταγωγή[23]!

Αξίζει τώρα να δούμε, ποια είναι αυτά τα σημεία της έρευνας του Έρντενκιζ, που προκάλεσαν τη μήνη των φανατικών τουρκοφρόνων. Στη σελίδα 60 του βιβλίου αναφέρονται 27 ονόματα «τουρκοκυπριακών» χωριών (μεταξύ των οποίων: Ποταμιά, Λουρουτζίνα, Καντού, Κιβισίλι, Σκούλι, Πολεμίδια, Επισκοπή, Κόκκινα) των οποίων το σύνολο των κατοίκων είναι κρυπτοχριστιανοί. Πρόκειται για λατίνους ή αρβανίτες Έλληνες που εξισλαμίστηκαν και αργότερα εκτουρκίστηκαν. Στις σελίδες 66 και 67 αναφέρεται ότι ο εξισλαμισθείς χριστιανός έπαιρνε το τούρκικο ή αραβικό όνομα που αντιστοιχούσε στο προηγούμενο χριστιανικό του, π.χ. ο Ιωσήφ = Yusuf, η Μαρία = Meryem, ο Χριστόδουλος = Abdullah, ο Κωνσταντίνος = Omer, ο Νίκος = Hasan, ο Χριστοφής = Bayrdm κ.λ.π. Στη σελίδα 69 μάλιστα σημειώνεται ότι μέχρι τον 19ο αιώνα, δηλαδή μέχρι την έλευση των Άγγλων στο νησί, υπήρχαν μουσουλμάνοι που χρησιμοποιούσαν και τα δύο ονόματα, όπως είδαμε να γίνεται και με τους Βαλαάδες της Μακεδονίας. Στη σελίδα 104 μαθαίνουμε ότι οι πρώτοι «Τούρκοι» που πάτησαν το πόδι τους στην Κύπρο, ήταν Τουρκομάνοι από τη Νότια Ανατολία, Συρία, Λίβανο και Ιράκ. Επρόκειτο, κυρίως, για Κούρδους και Άραβες χριστιανούς. Στη σελίδα 109 ο Έρντενκιζ γράφει, ότι σημαντικός αριθμός των ανδρών προγόνων των σημερινών «Τουρκοκυπρίων» ήταν μουσουλμάνοι αλλά όχι Τούρκοι, οι δε μητέρες στη μεγάλη τους πλειοψηφία ήταν Ελληνίδες και δυτικοευρωπαίες. Στη σελίδα 115 υποστηρίζει ότι οι διαμένοντες στην Καρπασία «Τούρκοι», έχουν λευκή επιδερμίδα, είναι ξανθοί και γαλανομάτηδες. Είναι όλοι τους εξισλαμισμένοι Έλληνες. Οι «Τουρκοκύπριοι» των χωριών Κιβισίλι, Μαρί, Πραστειό Πάφου και Μελούντα μέχρι το 1832 ήταν όλοι τους χριστιανοί.

Τα παραπάνω στοιχεία επειδή ακριβώς δεν προέρχονται από έναν Έλληνα ή έστω Ελληνοκύπριο ιστορικό, αλλά από επιφανή Κύπριο μουσουλμάνο, όπως είναι ο Αχμέτ Έρντενκιζ, οπωσδήποτε έχουν μεγαλύτερη βαρύτητα και δείχνουν ακριβώς το κλίμα που επικρατεί μεταξύ των διανοούμενων «Τουρκοκυπρίων». Οι μουσουλμάνοι της Κύπρου, άπαντες ελληνόφωνοι, αισθανόμενοι αιχμάλωτοι στην ίδια την πατρίδα τους από τον πολυάριθμο κατοχικό τουρκικό στρατό που τους «απελευθέρωσε» και τους «προστατεύει», έχουν αρχίσει πλέον και φωνάζουν, έστω δειλά, την ελληνική τους καταγωγή» ελπίζοντας πως η μητέρα Ελλάδα, της οποίας γνήσια τέκνα είναι και αυτοί, θα παύσει επιτέλους να θεωρεί ως «γνήσιους» Έλληνες μόνο τους ορθόδοξους χριστιανούς και θα αναγνωρίσει επιτέλους ως αληθινούς και καλούς Έλληνες, και τους εκατομμύρια ελληνόφωνους μουσουλμάνους όχι μόνο της Κύπρου, αλλά και του Πόντου, και της Μικράς Ασίας, οι οποίοι, όπως θα δούμε παρακάτω, δίχως σχολεία και δίχως ορθόδοξη... επιφοίτηση συνεχίζουν να κρατούν ζωντανή την Ελληνική γλώσσα, αλλά και την ελληνική τους εθνική συνείδηση.

Εξάλλου είναι τεράστια ειρωνεία και υποκρισία να θεωρείται η Ορθοδοξία ως εθνική μας ταυτότητα, όταν ορθόδοξοι χριστιανοί είναι και οι Βούλγαροι, οι Σέρβοι, οι Ρώσοι, οι Ρουμάνοι, οι Ουκρανοί και πολλοί Άραβες. Αυτοί όμως δεν θεωρούνται Έλληνες, όπως δεν θεωρούνται και όλοι οι μουσουλμάνοι Τούρκοι, εφόσον το Ισλάμ ακολουθούν και οι Άραβες, και πολλοί νέγροι Αφρικανοί, οι Πέρσες, οι Πακιστανοί, οι Αφγανοί, οι Ινδονήσιοι και τόσοι άλλοι. Γιατί λοιπόν ειδικά και μόνο σε ό,τι αφορά τις διμερείς σχέσεις Ελλήνων και Τούρκων, πρέπει να ισχύει το ηλίθιο, πρωτάκουστο και ανιστόρητο από όλες τις πλευρές δόγμα, ότι όποιος είναι ορθόδοξος = Έλληνας και όποιος είναι μουσουλμάνος = Τούρκος; Ποιοι είναι εκείνοι που έχουν συμφέρον από τη συρρίκνωση του ελληνικού έθνους προς όφελος του τουρκικού; Και τελικά, ποιος ορίζει την Ελληνικότητα; Μήπως ο ιουδαϊκής καταγωγής Χριστιανισμός;

Η Ελληνικότητα ορίζεται υπέροχα μέσα από τα λόγια του Πλήθωνα Γεμιστού:

«Λοιπόν είμαστε βέβαια Έλληνες στην καταγωγή εμείς, (...) όπως μαρτυρεί και η γλώσσα και η πατροπαράδοτη παιδεία»[24].

Και οι αρχαίοι μας πρόγονοι επίσης τα ίδια έλεγαν:

«αὐτὶς δε το Ἑλληνικὸν εὖν ομαιομὸν τε καὶ ομὸγλωσσον καὶ θεῶν ἰδρύματα τε κοινὰ καὶ θυσίαι ἡθεὰ τε ομότροπα...»[25].

Που σε απόδοση στη σημερινή μας γλώσσα λέει, «υπάρχει ακόμα το Ελληνικό όμαιμο και ομόγλωσσο, τα κοινά Ιερά των θεών, και θυσίες και ήθη ομότροπα».

Για δείτε λοιπόν πως έχουν τα πράγματα. Το όμαιμο και το ομόγλωσσο ισχύει και αποδεικνύεται μέσα από τις αναφορές μας. Τα κοινά Ιερά πως επιβιώνουν; Πολύ εύκολη είναι και αυτή η απάντηση. Ακόμα και σήμερα οι εξισλαμισμένοι ελληνικής καταγωγής πληθυσμοί της Τουρκίας (και όχι μόνο οι ελληνόφωνοι) αποδίδουν τιμές σε ερειπωμένους ή εγκαταλελειμμένους χριστιανικούς τόπους προσκυνήματος, οι οποίοι οικοδομήθηκαν πάνω σε πανάρχαια Ελληνικά Ιερά. Και όπως ο Χριστιανισμός πρώτος πλήρως απέτυχε να αποκόψει τους Έλληνες από τους πανάρχαιους πατρώους ιερούς τόπους των αγαθών θεών τους, και αναγκάστηκε να παραμείνει σε αυτούς για να πετύχει τον εκχριστιανισμό τους, έτσι αδύναμο αποδείχτηκε και το Ισλάμ να τα «βάλει» με τις βαθιά ριζωμένες συνήθειες των ανθρώπων. Και ως χαρακτηριστικό παράδειγμα στα όσα λέμε, ας αναφέρουμε την εκκλησία του Αη Γιώργη στο Πέραν της Κωνσταντινούπολης, που η ουρά των ευσεβών προσκυνητών που περιμένουν για λίγο αγιασμό δεν είναι χριστιανοί, αλλά Τούρκοι μουσουλμάνοι. Όλα αυτά γύρω από μία ιαματική πηγή, που πριν γίνει χριστιανικό προσκύνημα ήταν Ελληνικό Ιερό.

Αλλά για να περάσουμε και στο ομότροπο, μήπως οι Έλληνες μουσουλμάνοι δεν διατηρούν πολλά από τα ελληνικά ήθη και έθιμα και μάλιστα τα αρχαιοελληνικά; Ακόμα και σήμερα η πατροπαράδοτη θυσία του Ταύρου, το κουρμπάνι, που γίνεται στη Λέσβο, παράλληλα τελείται με τον ίδιο τρόπο και στην απέναντι μικρασιατική ακτή της αιολικής γης από τους ελληνόφωνους μουσουλμάνους. Μία αρχαία θυσία προς τιμήν του Διονύσου που επίσης τελούν με την ίδια πατροπαράδοτη ευσέβεια και οι Έλληνες μουσουλμάνοι της Θράκης! Πάμπολλα κι' άλλα τέτοια παραδείγματα θα ήταν εύκολο να απαριθμήσουμε, αλλά δεν είναι αυτό το θέμα μας. Απλά θελήσαμε να δείξουμε πως το ομόγλωσσο, το όμαιμο και το ομότροπο αρχαιοελληνικό μας παρών ισχύει και μας ενώνει, υπεράνω Ισλάμ και χριστιανισμό, με τα αδέρφια μας Έλληνες μουσουλμάνους. Ίσως εδώ και να παρατήρησε ο αναγνώστης πως δεν σταθήκαμε καθόλου στο ομόθηρσκο! Μα, πώς να σταθούμε σε αυτό εμείς, όταν ούτε οι αρχαίοι μας πρόγονοι το θεώρησαν σημαντικό, ούτε ο Πλήθων. Ομόθηρσκο σημαίνει το ομόδοξο, δηλαδή το όμοιο θρησκευτικό δόγμα, αλλά το ομόδοξο είτε στη θρησκεία είτε στην ιδεολογία ή στη φιλοσοφία, ποτέ δεν σήμαινε για τους Έλληνες ταυτοτικό στοιχείο, για τους Έλληνες που από τη φύση τους παρήγαγαν μόνο αιρέσεις!

ΠΟΝΤΟΣ: Οχτώ χρόνια μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης (1453), η Τραπεζούντα, η πρωτεύουσα του μεσαιωνικού ποντιακού κράτους των Κομνηνών, παραδόθηκε στους Οθωμανούς (1461). Από τότε αρχίζει και η μακράιωνη κατοχή του ελληνικού Πόντου από τους Τούρκους. Οι Οθωμανοί κατακτητές επιστράτευσαν ό,τι μέσο μπορούσαν να επινοήσουν για να προσηλυτίσουν στο Ισλάμ τους ελληνικούς ή ελληνόφωνους πληθυσμούς της περιοχής. Ωστόσο, ενώ αρκετοί Πόντιοι παρέμειναν πιστοί στην Ορθοδοξία, το 1/3 περίπου του ποντιακού Ελληνισμού εξισλαμίστηκε, δίχως όμως να απολέσει την Ελληνική γλώσσα ή συνείδηση για χάρη της τουρκικής. Μάλιστα στον Πόντο, σε αντίθεση με την Κρήτη, οι μουσουλμάνοι ελληνόφωνοι δεν στράφηκαν ποτέ εναντίον των χριστιανών ομοεθνών τους, τους οποίους θεωρούσαν αδελφούς και συγγενείς τους. Στις σφαγές εις βάρος των Ελλήνων πρωτοστατούσαν συνήθως Κούρδοι, τους οποίους πρώτα οι Οθωμανοί και αργότερα οι Νεότουρκοι, χρησιμοποιούσαν συχνά για τις βρομοδουλειές τους. Βεβαίως ακόμα τότε οι Κούρδοι δεν είχαν συνειδητοποιήσει την ιδιαίτερη εθνική τους ταυτότητα. Τα έτη 1922-1924, μετά την ολέθρια ήττα του Ελληνικού Στρατού στη Μικρά Ασία, άρχισε ο ξεριζωμός των Ελλήνων χριστιανών από την Τουρκία στο πλαίσιο της ανταλλαγής πληθυσμών, που έγινε όμως με αποικειστικό κριτήριο τη θρησκεία και όχι την εθνική καταγωγή. Έτσι, η Ελλάδα έστειλε στην Τουρκία ως «Τούρκους» χιλιάδες Έλληνες και μάλιστα ελληνόφωνους μουσουλμάνους, η δε Τουρκία με τη σειρά της έστειλε στην Ελλάδα όχι μόνο τους Έλληνες χριστιανούς αλλά και τουρκόφωνους ορθόδοξους όπως τους Καραμανλήδες (οι οποίοι μάλλον ήταν Τούρκοι χριστιανοί παρά Έλληνες).

Από αυτήν την ανταλλαγή πληθυσμών (ευτυχώς) εξαιρέθηκαν οι Έλληνες και ελληνόφωνοι μουσουλμάνοι, με αποτέλεσμα σήμερα στην Τουρκία να ζουν ακόμα, τουλάχιστον δύο εκατομμύρια ελληνόφωνοι! Και χάρη σε αυτούς τους συμπατριώτες μας, μπορούμε με βεβαιότητα να ισχυριστούμε, ότι ο Ελληνισμός (εννοούμενος ως ομογένεια) της Μικράς Ασίας υφίσταται ακόμα ακμαιότατος και ουσιαστικά ποτέ δεν έσβησε, παρά τις εξαγγελίες των αδαών και ανιστόρητων Ελλήνων πολιτικών, που ταυτίζουν μειοδοτικά την ιδιότητα του Έλληνα με την Ορθοδοξία, αρνούμενοι να αναγνωρίσουν ως ελληνική μειονότητα στην Τουρκία τους Έλληνες μουσουλμάνους.

Η μεγαλύτερη και πυκνότερη συγκέντρωση των Ελλήνων και ελληνόφωνων μουσουλμάνων είναι στον Πόντο, όπου συντηρητικά υπολογίζονται περισσότεροι από 500.000 οι άνθρωποι που μιλούν τα Ελληνικά και γνωρίζουν ότι δεν είναι Τούρκοι. Αυτοί οι ξεχασμένοι συμπατριώτες μας, αν και είναι καλοί και πιστοί μουσουλμάνοι στο θρήσκευμα, ανπιστέκονται με σθένος στον εκτουρκισμό τους, παρά τις έντονες και συνεχείς προσπάθειες του τουρκικού κράτους να τους αφομοιώσει. Μάλιστα οι Τούρκοι ιθύνοντες, από αμχανία εξαιτίας της αναποτελεσματικότητας των μεθόδων τους, ονομάζουν αυτούς τους Πόντιους «ορεσίβιους Τούρκους», λες και οι ορεσίβιοι Τούρκοι μιλούσαν εκ παραδόσεως (ή... συγχύσεως) Ελληνικά (!). Βεβαίως η σημερινή Τουρκία παραμένει ένα πολυεθνικό κράτος με 27 ή 47 ή 72 εθνότητες εντός των συνόρων της (κάθε πηγή δίνει και άλλο αριθμό), που μοιραία αργά ή γρήγορα θα διεκδικήσουν την εθνική τους ανεξαρτησία, όπως συνέβη με τους Κούρδους τις δεκαετίες του '80 και του '90, που είναι οι πολυπληθέστεροι αγγίζοντας τα 15.000.000 πληθυσμό με τουρκική υπηκοότητα! Επειδή μάλιστα μόνος συνδετικός κρίκος αυτών των πληθυσμών είναι η θρησκεία, η Τουρκία τρέμει την αφύπνιση των εθνικών συνειδήσεων κατ' ομολογία του ίδιου του Ντεμιρέλ που είχε δηλώσει το έτος 1991, ότι: «Η παραχώρηση δικαιωμάτων στους Κούρδους θα αποτελέσει την αρχή της διαλύσεως της Τουρκίας, που έχει 27 εθνότητες». Μάλιστα, κοινό είναι το ανέκδοτο στη σημερινή Τουρκία που λέει, ότι κατοικείται από εβδομήντα πέντε και μισή (75,5) εθνότητες, όπου η μισή

είναι η τουρκική! Να αναφέρουμε εδώ, ότι στην σημερινή Τουρκία υπολογίζονται περίπου σε 2.500.000 και οι απόγονοι των αρχαίων Ασσυρίων!

Επιστρέφοντας τώρα στα δικά μας, επιλέξαμε να μην σταθούμε καθόλου στην αναλυτική εξιστόρηση των εξισλαμισμών που συνέβησαν στον Πόντο, διότι αυτό αποδεικνύεται από την ζωντανή απόδειξη των εκατομμυρίων ελληνοφώνων. Αλλά να πάμε αμέσως στη σύγχρονη πραγματικότητα, που από μόνη της είναι εντυπωσιακή.

Ο ιστορικός συγγραφέας Βλάσης Αγτζίδης σε αποκαλυπτικό άρθρο του με τίτλο «Οι εξισλαμισμένοι Έλληνες στη σημερινή Τουρκία»^[26], περιγράφοντας την κατάσταση στη σύγχρονη Τουρκία, γράφει: «Σήμερα η μεγαλύτερη και σπουδαιότερη ομάδα Ελλήνων μουσουλμάνων είναι αυτή που κατοικεί στη βόρεια Τουρκία και ειδικά στην επαρχία Τραπεζούντας. Οι εγκαταστάσεις αυτών που μιλούν ποντιακά ελληνικά περιγράφονται ως εξής στην έκθεση του γερμανικού πανεπιστημίου του Τύμπιγκεν: "...αποτελούνται από μερικές εξάδες χωριών γύρω από την Τόνια και 40-50 εγκαταστάσεις στις κοιλάδες (επάνω μέρος) Σαλακλί και Γκιουρτοαύ νότια του Όφι, γύρω από την Τσαϊκάρα και το Κιοπρούμπασι. Υπάρχουν τουλάχιστον δύο κύματα μετανάστευσης στην επαρχία Σακαρνά". (...) Οι εξισλαμισμένοι αυτοορίζονται ως "Ρωμαίοι", "Λαζοί" και "Τούρκοι". Με το "Ρωμαίοι" δηλώνουν την ελληνοφωνία τους, με το "Λαζοί" το ότι είναι μαυροθαλασσίτες και με το "Τούρκοι" ότι είναι πολίτες της Τουρκίας. Το "Ρωμαίος" δεν το συνδέουν με το "Γιουνάν", που θα πει "Ελλαδίτης" στα τουρκικά. Η σύνδεση με το χώρο της Ελλάδας άρχισε να γίνεται τα τελευταία χρόνια, όταν ήρθαν σε επαφή με τους Ελλαδίτες Πόντιους, οι οποίοι άρχισαν να επιστρέφουν με τουριστικά γκρουπ στους γενέθλιους χώρους. Έτσι οι εξισλαμισμένοι, των ορεινών κυρίως περιοχών, ανακάλυψαν ότι δεν μιλούν μια άγνωστη και περίεργη γλώσσα αλλά ότι εντάσσονταν σε μια ευρύτερη γλωσσική ομοεθνία».

Από τα παραπάνω που παραθέτει ο Βλάσης Αγτζίδης, συμπεραίνουμε εύκολα, ότι η Ελληνική γλώσσα (δηλαδή το ποντιακό ιδίωμα) επιβίωσε από μόνο του επί 70 τουλάχιστον χρόνια, δίχως την «σωτήρια» επέμβαση της... Οικουμενικής Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, δίχως σχολεία, δίχως βιβλία, δίχως ελληνική τηλεόραση ή ραδιόφωνο, από ανθρώπους χωρικούς και βοσκούς, μουσουλμάνους στο θρήσκευμα που ορισμένοι από αυτούς αγνοούσαν (εξαιτίας της αμορφωσιάς τους) ακόμα και την ύπαρξη της Ελλάδας! Οι ίδιοι άνθρωποι δε, πέζονταν καθημερινά από την Τουρκία να μάθουν τουρκικά και να γίνουν Τούρκοι! Ως θαύμα να χαρακτηρίσουμε λοιπόν, την επιβίωση της Ελληνικής γλώσσας από μόνη της; Και έτσι να 'ναι, που δεν είναι, η Εκκλησία αποδείχτηκε αχρείαστη! Επιστροφή τώρα στον Αγτζίδη:

«Στους πληθυσμούς αυτούς προϋπήρχε φιλελληνική διάθεση. Η νεολαία σήμερα ξεπερνά την παλιά θρησκευτική προκατάληψη που αδιαφορούσε για τα εθνικά χαρακτηριστικά. Αρχίζει να αναζητεί την εθνική της προέλευση, ενώ για τους παλιούς το πλαίσιο περιγράφεται απ' τους ίδιους ως εξής: "Οι παλαιοί εμούν έσανε χριστιανοί, αλλά απ' εκεί εύραν το ορθόν". Η σύγκρουση των γενεών είναι έντονη στους κόλπους των σημερινών ελληνοφώνων. Η σύγκρουση αυτή οδηγεί στην ανάπτυξη δύο μη ανταγωνιζόμενων μεταξύ τους διαδικασιών. Η πρώτη έχει να κάνει με την πολιτική ένταξη σε κινήματα που αμφισβητούν την τουρκική εξουσία. Χαρακτηριστική τέτοια περίπτωση είναι του Σινάν Κουκούλ, εγγονού κρυπτοχριστιανού, ο οποίος είχε τη θέση του υπαρχηγού στην αριστερή οργάνωση DEV.SOL. και σκοτώθηκε τον Απρίλιο του '92 από την τουρκική αστυνομία. Η δεύτερη διαδικασία που αναπτύσσεται στους κόλπους της ελληνοφώνης νεολαίας είναι η αναζήτηση των ριζών και της πραγματικής καταγωγής.

»Η αντικειμενική γνώση της ιστορίας ενισχύει την τάση αυτή καθώς και η εμφάνιση σύγχρονων ιδεολογικών ρευμάτων. Η ανάπτυξη του κινήματος των Κούρδων, η σημερινή περίοδος κατά την οποία οι εθνικιστικές προσεγγίσεις γίνονται κυρίαρχες και η εμφάνιση των αυθεντικών Τούρκων της Κεντρικής Ασίας, αυξάνουν την ανάγκη αυτογνωσίας. Είναι χαρακτηριστικό αυτό που μου είπε στην Τουρκία λίγο καιρό πριν ένας νέος από τα εξισλαμισμένα χωριά: "Εμείς είμαστε Έλληνες Πόντιοι" για να συμπληρώσει ο φίλος του από πλάι: "Ατός εν του Χότζα ο παιδάς".

»Ένας άλλος νέος από την Τραπεζούντα, ο Μουράτ, που αυτοδηλώνονταν ως "Μουράτ ο Πόντιος" και δεν ήταν μεγαλύτερος των 20 χρονών, είχε μάθει μόνος του με μέθοδο τα νέα ελληνικά. Έδωσε τον εξής καταπληκτικό ορισμό της Τουρκίας: "Εγώ είμαι Πόντιος, δηλαδή είμαι Έλληνας αλλά τώρα είμαστε Τούρκοι. Η Τουρκία είναι σαν την Αμερική. Εδώ ζούμε πολλά έθνη. Έλληνες, Τούρκοι, Γεωργιανοί, Κούρδοι και μας συνδέουν δύο πράγματα. Η μουσουλμανική θρησκεία και η αίσθηση ότι αν χωρίσουμε θα μας κατασπαράξουν οι εχθροί"». Εκτός όμως από τις μαρτυρίες του ιστορικού και συγγραφέα Βασίλη Αγτζίδη, υπάρχει και η επιτόπια δημοσιογραφική έρευνα του ρεπόρτερ Γιάννη Κανελλάκη που έφερε στο φως εξίσου σημαντικές αποκαλύψεις. Ο δημοσιογράφος βρέθηκε το 2004 στον Πόντο, για λογαριασμό του τηλεοπτικού σταθμού «Mega Channel». Εκεί ήρθε σε επαφή με το ελληνοφωνό στοιχείο και κατέγραψε συγκλονιστικά ντοκουμέντα. Οι τουρκικές αρχές όμως, και συγκεκριμένα η ΜΙΤ (μυστική υπηρεσία πληροφοριών της Τουρκίας), που παρακολουθούσε τον Έλληνα δημοσιογράφο και τους συνεργάτες του φρόντισε να τους συλλάβει, να τους κρατήσει για τέσσερις μέρες ανακρίνοντάς τους, ενώ το οπτικοακουστικό υλικό που είχαν πάνω τους κατασχέθηκε.

Να πως περιέγραψε την περιπέτειά τους με τις τουρκικές αρχές ασφαλείας ο Γιάννης Κανελλάκης, σε συνέντευξη που παραχώρησε στο περιοδικό «Τηλέραμα»:

«Βρισκόμασταν στα χωριά της Τραπεζούντας. Ήταν 5.30 το απόγευμα και συζητούσαμε με τους ντόπιους όταν ξαφνικά εμφανίστηκαν πέντε στρατιωτικά τζιπ. Οι στρατιώτες μας κύκλωσαν και με την απειλή των όπλων μας συνέλαβαν και μας οδήγησαν σε στρατιωτική μονάδα. Εκεί μας πήραν κινητά, έγγραφα, διαβατήρια, τις βιντεοκασέτες και άρχισαν τις ανακρίσεις. Από το Mega δεν γνώριζαν τι είχε γίνει. Μας κράτησαν εκεί τέσσερις ημέρες και έπειτα μας οδήγησαν ενώπιον του εισαγγελέα, ο οποίος μας ενημέρωσε ότι κατηγορούμαστε για προπαγάνδα και κατασκοπεία εις βάρος του τουρκικού κράτους και αντιμετωπίζαμε ποινή φυλάκισης 30 χρόνων. Ζήτησα το κινητό μου, με το οποίο τηλεφώνησα στο κανάλι. Από το Mega ενημέρωσαν το υπουργείο

Εξωτερικών και την Ευρωπαϊκή Ένωση και έτσι μας ελευθέρωσαν»[27].

Τι ήταν λοιπόν αυτό που τρόμαξε τόσο πολύ τις τουρκικές μυστικές υπηρεσίες και έσπευσαν να συλλάβουν κατά παράβαση των διεθνών και ευρωπαϊκών κανόνων περί ελευθεροτυπίας το ελληνικό τηλεοπτικό συνεργείο με τον δημοσιογράφο; Μα φυσικά, τα αδιάσειστα στοιχεία που κατέγραψαν με την κάμερά τους, που πολλά από αυτά αφού τα γλίτωσαν από τους Τούρκους ασφαλίτες, τα έφεραν και τα πρόβαλλαν στην Ελλάδα από το δελτίο ειδήσεων του σταθμού τους και απέδειξαν στην ελληνική κοινή γνώμη, ότι: α') Υπάρχουν ακόμα εκατοντάδες χιλιάδες Έλληνες στην Τουρκία που κρύβονται, και β') ότι η ελληνική εθνική συνείδηση είναι λάθος να ταυτίζεται με την Ορθοδοξία, εφόσον μπορεί να υπάρχει το ίδιο ισχυρή και ζωντανή ακόμα και σε μουσουλμάνους, τους «άπιστους εχθρούς της... πίστης μας» (sic)!

Ο Γιάννης Κανελλάκης βρήκε ελληνόφωνους μουσουλμάνους παντού στον Πόντο, όχι μόνο στα απομακρυσμένα και δυσπρόσιτα ορεινά χωριά, αλλά και στις μεγάλες πόλεις. Ο ίδιος περιγράφει: «Αρχίσαμε από τη Σαμπούντα. Εκεί υπάρχουν ελληνικές γειτονιές, παλιά αρχοντικά όπου μένουν Έλληνες. Μετά τη μικρασιατική καταστροφή πολλοί Έλληνες αναγκάστηκαν να φύγουν, ενώ άλλοι εξισλαμίστηκαν και έμειναν. Πήγαμε σε γειτονιές και βρήκαμε ανθρώπους που μιλούν ακόμα την ποντιακή διάλεκτο, μιλήσαμε μαζί τους, πήγαμε στα σπίτια τους, μας φιλοξένησαν. (...) Σύμφωνα με πληροφορίες που συλλέξαμε, υπάρχουν περίπου 500.000 ποντιόφωνοι (δηλαδή ελληνόφωνοι), ενώ προσωπικά πιστεύω ότι υπάρχουν χιλιάδες κρυπτοχριστιανοί. (...) Τα ελληνικά σχολεία έχουν γίνει τουρκικά και τα παιδιά μαθαίνουν τουρκικά. Στο σπίτι όμως μαθαίνουν ποντιακά και ελληνικά, αλλά με τον φόβο να μην γίνουν αντιληπτοί από τους Τούρκους»[28]. Να λοιπόν και μία απάντηση που ίσως εξηγεί πώς σώζεται ακόμα η Ελληνική γλώσσα στον Πόντο, μέσα από την οικογένεια! Ή για να το πούμε καλύτερα, αυτοί οι γενναίοι Έλληνες, αν και μουσουλμάνοι, σώζουν από μόνοι τους τη γλώσσα τους!

Βεβαίως υπάρχει και ένα άλλο σημαντικό θέμα που πολλοί το αγνοούν. Το τουρκικό κράτος αδυνατώντας να εκτουρκίσει τους ελληνόφωνους πληθυσμούς, τους στέλνει με τη βία ως εποίκους στην Κύπρο. Οι Τούρκοι ξέρουν καλά, ότι η δική τους αδυναμία να «τουρκέψουν» τους Έλληνες μουσουλμάνους δεν είναι τίποτα μπροστά στην αλλοπρόσκληση πολιτική της Ελληνικής και Κυπριακής κυβέρνησης, οι οποίες δεμένες στο αχαλίνωτο άρμα της Ορθοδοξίας, χαρακτηρίζουν ως «Τούρκους» όλους όσους δεν είναι ορθόδοξοι χριστιανοί! Πονηρά σκεπτόμενοι οι Τούρκοι λένε, ας στείλουμε τους ελληνόφωνους Πόντιους στην Κύπρο, και οι Έλληνες με τη γνωστή κοντόφθαλμη πολιτική τους, θα τους κάνουν εκείνοι... Τούρκους, όπως έκαναν στο παρελθόν και τους Τουρκοκύπριους! Ο Γιάννης Κανελλάκης γνωρίζει το θέμα:

«Το ακούσαμε και αυτό. Δημόσια δεν το συζητούν ποτέ, αλλά υπάρχουν πολλοί που αναγκάστηκαν να φύγουν από αυτές τις περιοχές, για να εποίκισουν τη Βόρεια Κύπρο»[29].

Βεβαίως, παρά τα υποχθόνια σχέδια της γείτονας Τουρκίας και την ιστορικά αποδεδειγμένη ανεπάρκεια των ελληνικών κυβερνήσεων να σταθούν στο ύψος τους, οι Έλληνες μουσουλμάνοι του κατεχόμενου από τον «Αττίλα» βόρειου τμήματος του νησιού, «Τουρκοκύπριοι» και Πόντιοι έποικοι, βρήκαν αφορμή να εκφράσουν την αγάπη τους για την Ελλάδα μέσα από το ποδόσφαιρο! Συγκεκριμένα, όταν η εθνική ομάδα ποδοσφαίρου της Ελλάδας κατέκτησε το πανευρωπαϊκό κύπελλο «Euro 2004» στην Πορτογαλία (καλοκαίρι 2004), χιλιάδες λαού από αυτούς τους μουσουλμάνους ξεχύθηκαν στους δρόμους της ελεύθερης Δευκωσίας πανηγυρίζοντας μαζί με τους χριστιανούς Κύπριους, κρατώντας γαλανόλευκες σημαίες και φωνάζοντας συνθήματα υπέρ της Ελλάδας. Και οι φιλόστορες, που γνωρίζουν καλά ότι συχνά στο παρελθόν οι αθλητικές νίκες ή μεγάλες αθλητικές διοργανώσεις έγιναν αφορμή για την εκδήλωση καταπιεσμένων πολιτικών ή απελευθερωτικών κινήματων, μόνο ως αστεία ή τυχαία δεν θα εκλάβουν αυτή την αυθόρμητη διαδήλωση του ελληνόφωνου μουσουλμανικού στοιχείου της Κύπρου[30]!

Η Ελληνική επίσημη γλώσσα των Οθωμανών

Ο Μιχαήλ Δούκας αναφέρει, ότι ο Οθωμανός στρατάρχης Χαλίλ, που διορίστηκε σε αυτή τη θέση από τον Μουράτ τον Α' (1362-1389) «ήταν Ρωμαίος στην καταγωγή»[31], δηλαδή ήταν κατά πάσα πιθανότητα Έλληνας και μετά απόλυτης βεβαιότητας ελληνόφωνος. Μετά την οριστική κατάλυση του πελοποννησιακού δεσποτάτου του Μυστρά από τους Οθωμανούς (1460), άρχισαν εχθροπραξίες των Τούρκων εισβολέων με τους Ενετούς (1463), που διατηρούσαν αρκετές σημαντικές κτήσεις στα ελληνικά εδάφη ήδη από την εποχή των σταυροφοριών. Εκείνα τα χρόνια, ως μεγάλος βεζίρης της Υψηλής Πύλης αναφέρεται ο Μαχμούτ Πασάς, ο οποίος ήταν (κατά γενική παραδοχή όλων των ιστορικών) ελληνικής καταγωγής[32]. Ο διάδοχός του στο ίδιο αξίωμα κατά την αποτυχημένη εισβολή του Μωάμεθ του Πορθητή στη Ρόδο το έτος 1467, ο μεγάλος βεζίρης Μεζίχ Παλαιολόγος, από το επώνυμο φαίνεται πως όχι μόνο ήταν ελληνικής καταγωγής αλλά κρατούσε κιόλας «ως εφημίζετο, εκ του ομωνύμου αυτοκρατορικού οίκου»[33]. Ογδόντα χρόνια περίπου μετά, βρίσκουμε στην αυλή του Σουλεϊμάν του Μεγαλοπρεπή (δισέγγονου του Μωάμεθ) να διορίζεται κατά το 1523 στο αξίωμα του μεγάλου βεζίρη ο Ιμπραήμ Πασάς, εξισλαμισμένος Έλληνας και αυτός, που ως αιχμάλωτος είχε μεγαλώσει μαζί με τον σουλτάνο στο παλάτι και είχε γίνει ο πιο στενός του φίλος. Ο Σουλεϊμάν ένα χρόνο μετά το διορισμό του τον πάντρεψε με την αδελφή του, τη Χαλίσ[34]. Επίσης, ο μεγαλύτερος αρχιτέκτονας των Οθωμανών Σινάν, γεννημένος το 1497, σε ηλικία 13 ετών είχε στρατολογηθεί αρχικά στο «ντεβσιρμέ», δηλαδή του βίαιου ετήσιου παιδομαζώματος προικισμένων χριστιανών (συνήθως ελληνικής καταγωγής) για να εξισλαμιστούν και να πυκνώσουν τις τάξεις των γενιτσάρων. Το έτος 1529, στο στρατηγικής σημασίας κάστρο της Μεθώνης, βρίσκουμε δύο Έλληνες μουσουλμάνους σε καίριες θέσεις. Τον κυρ Καλογιάννη Μεθωναίο ως λιμενάρχη, και τον Ζακυνθινό Νικόλαο Σκανδάλη στη θέση του τελώνη και του διοικητή των πύργων της προκυμιάς.

Αποτέλεσμα της ευρείας αξιοποίησης όλων αυτών των ελληνικής καταγωγής εξισλαμισμένων αξιωματούχων

ήταν, η Ελληνική γλώσσα να εκτοπίσει εντελώς την βάρβαρη και ακατέργαστη τουρκική μέσα από το παλάτι. Μάλιστα και ο ίδιος ο σουλτάνος, ο Μωάμεθ Β΄ ο Πορθητής, πέρα από τη φημιολογούμενη ελληνική του καταγωγή, ο ίδιος μίλαγε άπταιστα και έγραφε Ελληνικά, ενώ μελετούσε επισταμένα την αρχαία Ελληνική Παιδεία[35]. Έτσι, ήδη από το έτος 1479 σώζονται οθωμανικά διπλωματικά έγγραφα «γεγραμμένα πάντα εν τη Ελληνική», η οποία ήταν «επισήμω τότε γλώσση του Οθωμανικού κράτους»[36].

Κατά την πρώτη λοιπόν περίοδο της τουρκοκρατίας η Ελληνική γλώσσα όχι μόνο δεν αντιμετώπισε κανένα κίνδυνο από τους Οθωμανούς, αλλά απ' ό,τι βλέπουμε επειδή η άρχουσα τάξη των μουσουλμάνων είχε στελεχωθεί από Έλληνες εξωμότες, εξαιτίας της μόρφωσης και της προηγούμενης κυβερνητικής εμπειρίας τους, πήρε τη θέση της επίσημης διπλωματικής γλώσσας της ισλαμικής αυτοκρατορίας, αλλά και της γλώσσας της σουλτανικής διοίκησης! Με λίγα λόγια, η Ελληνική παρέμεινε ως επίσημη γλώσσα της αυτοκρατορίας σε όλους τους τομείς!

Βεβαίως οι Οθωμανοί (όπως και οι Ρωμαίοι πριν από αυτούς) δεν διατήρησαν την Ελληνική γλώσσα από κάποια αγάπη προς τους Έλληνες και τον πολιτισμό τους, αλλά για εντελώς πρακτικούς και πολιτικούς λόγους. Εφόσον τα Ελληνικά ακόμα τότε ομιλούνταν από τη συντριπτική πλειοψηφία όχι μόνο των χριστιανών υπηκόων του σουλτάνου, αλλά και από τους μουσουλμάνους, οι οποίοι ήταν στη μεγάλη τους πλειοψηφία Έλληνες «τουρκεμένοι» και ως τέτοιοι παρέμεναν ελληνόφωνοι. Επίσης, η Ελληνική ήταν απαραίτητη ως διπλωματική γλώσσα με τις αυλές της Δύσης, διότι τα τουρκικά δεν τα γνώριζε και δεν τα αναγνώριζε κανείς. Παράλληλα, ο Μωάμεθ ο Πορθητής, που είχε γνώση της μακρινής ρωμαϊκής του καταγωγής και μάλιστα από την αυτοκρατορική οικογένεια των Κομνηνών όπως μαρτυρεί ο **Φραντζής**[37], ήθελε να αναγνωριστεί από τις δυτικές αυλές ως γνήσιος Ρωμαίος αυτοκράτωρ, παρά ως Οθωμανός σουλτάνος. Και αυτό δεν είναι καθόλου περίεργο αν αναλογιστεί κανείς ότι η Ρωμαϊκή αυτοκρατορία ξεκίνησε ως παγανιστική, έπειτα έγινε χριστιανική και πλέον θα μπορούσε να και γίνει ισλαμική! Εξάλλου ο Μωάμεθ είχε δώσει στον εαυτό του και τον τίτλο του Καίσαρα!

Η χρήση της Ελληνικής ως μοναδικής επίσημης γλώσσας της Οθωμανικής αυτοκρατορίας διατηρήθηκε και μέχρι τα χρόνια πριν και κατά την Επανάσταση του 1821. Ο Άγγλος λοχαγός **William Martin Leake**, που περιηγήθηκε την Ελλάδα από το 1804 έως το 1810 ως κατάσκοπος υπέρ των βρετανικών συμφερόντων, φιλοξενήθηκε σε μία στάση του και στο σπίτι του **Γιουσούφ αγά Αράπη** στο Τεπελένι, από τις 28 Δεκεμβρίου 1804 έως και τις 6 Ιανουαρίου 1805. Η δουλειά του ήταν να παρατηρεί τα πάντα προσεχτικά και να τα αναφέρει με σχολαστικότητα στους προϊσταμένους του. Αναφερόμενος στις συνήθειες του περιβάλλοντος Αλβανού τυράννου της Ηπείρου **Αλή Πασά** των Ιωαννίνων, επισημαίνει:

«Όλα περνούν από το χέρι του εκτός από την αλληλογραφία. Υπαγορεύει τις επιστολές στον Τούρκο ή Ρωμιο γραμματικό. Το γράψιμό του είναι φριχτό κι' ακόμα χειρότερη η ελληνική ορθογραφία του. Τα λίγα γράμματα που έμαθε τα ξέχασε γιατί δεν τα χρησιμοποίησε ποτέ, αφού στην οθωμανική Ανατολή κάθε μεγάλος έχει το γραμματικό του. Διάβαζε αραβικά μα δεν δοκίμασε ποτέ να γράψει. Οι συνεννοήσεις του με την Πύλη γίνονται σε ελληνική γλώσσα διαμέσου του αρχιτζοχαντάρη του, του επίσημου δηλαδή αντιπροσώπου του στην Κωνσταντινούπολη. Αλλά και με τους Αρβανίτες του αλληλογραφούσε στα ελληνικά, εκτός από σπάνιες περιπτώσεις που επιθυμούσε να διαβαστεί η διαταγή του στα αρβανίτικα. Σ' αυτές τις περιπτώσεις επιστρατεύει τα αρβανίτικα αλλά γραμμένα με ελληνικούς χαρακτήρες»[38].

Γι' αυτό και βλέπουμε όχι μόνο επί τουρκοκρατίας αλλά και κατά την περίοδο της Επανάστασης τους Οθωμανούς αξιωματούχους να συνοδεύονται πάντα από έναν Έλληνα γραμματικό, όπου ορισμένοι από αυτούς τους γραμματικούς λειτουργούσαν και ως άξιοι κατάσκοποι υπέρ των μαχητών της ελευθερίας. Οι Έλληνες γραμματικοί ήταν άκρως απαραίτητοι στους Τούρκους και στους Αλβανούς πασάδες, διότι αυτοί συνέτασσαν την κρατική αλληλογραφία τους, η οποία ήταν γραμμένη στην Ελληνική γλώσσα. Όλες οι αναφορές, τα διατάγματα ακόμα και τα φερμάνια γράφονταν στην Ελληνική. Οπότε, απορίας άξιον είναι (ρητορικό βεβαίως το ερώτημα) ποια γλώσσα άραγε παινεύεται ότι διέσωσε η Εκκλησία; Την επίσημη κρατική και διπλωματική γλώσσα της Οθωμανικής αυτοκρατορίας;

[1] Κωνσταντίνος Παπαρρηγόπουλος, «Ιστορία του Ελληνικού Έθνους», πρόλογος του τρίτου και τέταρτου τόμου της πρώτης έκδοσης. Τόμος 5ος, σελίδα 18, εκδόσεις «Φάρος», Αθήνα 1983.

[2] Πέτρος Π. Καλονάρος, εισαγωγή στο «Χρονικόν του Μορέως», σελίδα ιβ', εκδόσεις «Εκάτη».

[3] «Athènes ancienne et nouvelle et l'état present de l'empire des Turks», Paris, 1675.

[4] Κυριάκος Σιμόπουλος, «Ξένοι Ταξιδιώτες στην Ελλάδα», τόμος Α', σελίδα 618, εκδόσεις «Στάχυ», Ένατη Έκδοση, Αθήνα 1999.

[5] Κυριάκος Σιμόπουλος, «Ξένοι Ταξιδιώτες στην Ελλάδα», τόμος Β', σελίδα 306, εκδόσεις «Στάχυ», Όγδοη Έκδοση, Αθήνα 1999.

[6] Κυριάκος Σιμόπουλος, «Ξένοι Ταξιδιώτες στην Ελλάδα», τόμος Γ2', σελίδα 591, εκδόσεις «Στάχυ», Έκτη Έκδοση, Αθήνα 1999.

[7] Κυριάκος Σιμόπουλος, «Πως είδαν οι ξένοι την Ελλάδα του '21», τόμος Α', σελίδες 492-493, υποσημείωση 132, εκδόσεις «Στάχυ», Πέμπτη Έκδοση, Αθήνα 1999.

[8] Κυριάκος Σιμόπουλος, «Πως είδαν οι ξένοι την Ελλάδα του '21», τόμος Α', σελίδα 492, εκδόσεις «Στάχυ», Πέμπτη Έκδοση, Αθήνα 1999.

[9] Κυριάκος Σιμόπουλος, «Ξένοι Ταξιδιώτες στην Ελλάδα», τόμος Β', σελίδα 215, εκδόσεις «Στάχυ», Όγδοη Έκδοση, Αθήνα 1999.

[10] Δημήτρης Φωτιάδης, «Η επανάσταση του 21», τόμος Β', σελίδα 94, εκδόσεις «Μέλισσα», Αθήνα 1971.

- [11] Κόκκινος, «Η Ελληνική Επανάσταση», τόμος Α', σελίδες 618-619.
- [12] Δημήτρης Φωτιάδης, «Η επανάσταση του 21», τόμος Β', σελίδα 94, εκδόσεις «Μέλισσα», Αθήνα 1971.
- [13] Κυριάκος Σιμόπουλος, «Ξένοι Ταξιδιώτες στην Ελλάδα», τόμος Β', σελίδα 448, εκδόσεις «Στάχυ», Όγδοη Έκδοση, Αθήνα 1999.
- [14] Γρ. Παπαδοπετράκη «Ιστορία των Σφακιών, ήτοι μέρος της Κρητικής ιστορίας», επανέκδοση Αθήναι 1971, σελίδα 160. Πηγή: Κυριάκος Σιμόπουλος, «Ξένοι Ταξιδιώτες στην Ελλάδα», τόμος Γ2', σελίδα 439, υποσημείωση 2, εκδόσεις «Στάχυ», Έκτη Έκδοση, Αθήνα 1999.
- [15] Κυριάκος Σιμόπουλος, «Ξένοι Ταξιδιώτες στην Ελλάδα», τόμος Γ2', σελίδα 439, εκδόσεις «Στάχυ», Έκτη Έκδοση, Αθήνα 1999.
- [16] Δημήτρης Φωτιάδης, «Η επανάσταση του 21», τόμος Β', σελίδα 96, εκδόσεις «Μέλισσα», Αθήνα 1971.
- [17] Δημήτρης Φωτιάδης, «Η επανάσταση του 21», τόμος Β', σελίδα 97, εκδόσεις «Μέλισσα», Αθήνα 1971.
- [18] Κυριάκος Σιμόπουλος, «Πως είδαν οι ξένοι την Ελλάδα του '21», τόμος Α', σελίδα 493, υποσημείωση 132, εκδόσεις «Στάχυ», Πέμπτη Έκδοση, Αθήνα 1999.
- [19] Π. Παπαγεωργίου, «Ο εξισλαμισμός του μακεδονικού χωριού Νοτίων», Μακεδ. Ημερολόγιον, τόμος Β', (1909), σελίδα 94. Πηγή: Κυριάκος Σιμόπουλος, «Ξένοι Ταξιδιώτες στην Ελλάδα», τόμος Γ2', σελίδα 351, υποσημείωση 3, εκδόσεις «Στάχυ», Έκτη Έκδοση, Αθήνα 1999.
- [20] Κωνσταντίνος Σάθας, «Τουρκοκρατούμενη Ελλάς», σελίδα 188, Αθήνα 1869, ανατύπωση από τις «Αναστατικές Εκδόσεις – Διονυσίου Νότη Καραβία», Αθήνα 1995.
- [21] R. M. Dawkins, «The Cryptochristians of Turkey», Byzantion, τόμος Η' (1953) σελίδα 257. Πηγή: Κυριάκος Σιμόπουλος, «Ξένοι Ταξιδιώτες στην Ελλάδα», τόμος Γ2', σελίδα 337, υποσημείωση 2, εκδόσεις «Στάχυ», Έκτη Έκδοση, Αθήνα 1999.
- [22] Ο σουλτάνος εκχώρησε την Κύπρο στους Βρετανούς ως αντάλλαγμα για την υποστήριξη που του παρείχαν κατά τον ρωσοτουρκικό πόλεμο του 1877-1878. Οι Βρετανοί ανταμείφθηκαν και για έναν ακόμα λόγο: Επειδή εξανάγκασαν την ελληνική κυβέρνηση μέσω του ξενόδουλου και ξενόφερτου μονάρχη της χώρας Γεώργιο Α' Γκλιξμπουργκ, να κρατήσει η Ελλάδα θέση ουδετερότητας στη ρωσοτουρκική διαμάχη. Αν η Ελλάδα είχε μπει στον πόλεμο του 1877-78 ως σύμμαχος των Ρώσων, ίσως και να είχε καταφέρει από τότε την ανάκτηση όλων των εθνικών εδαφών της, πράγμα που επιχείρησε στις αρχές του 20ου αιώνα και πέτυχε μερικώς πληρώνοντας εκατόμβες αίματος! Τελικά οι Μεγάλες Δυνάμεις παραχώρησαν στην Ελλάδα τη Θεσσαλία (1878) και ένα μικρό μέρος της Ηπείρου, με αντάλλαγμα την προστασία των βρετανικών συμφερόντων στην περιοχή της ανατολικής Μεσογείου. Την ίδια χρονιά ξέσπασε και επανάσταση Κρήτη που ζητούσε την ένωση με την Ελλάδα.
- [23] Οι πληροφορίες μας για το βιβλίο «Λαογραφία ΙΙΙ» και τα όσα συνέβησαν στην Κύπρο με αφορμή την έρευνα του Αχμέτ Έρντενκίτζ, τα αντλήσαμε από άρθρο της εφημερίδας της Κύπρου «Φιλελεύθερος» της 24ης Μαρτίου 2002, το οποίο φιλοξενείται στο διαδίκτυο στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.ekloges.com.cy με τίτλο «Τουρκοκυπριακή Εκπαίδευση και Λινοβάμβακοι».
- [24] Πλήθων Γεμιστός, «Εις Μανουήλ Παλαιολόγον περί των εν Πελοποννήσω πραγμάτων». Πηγή: Χρήστου Π. Μπάλογλου «Γεώργιος Πλήθων – Γεμιστός, Επί των Πελοποννησιακών πραγμάτων», εκδόσεις «Ελευθέρη Σκέψις», Αθήνα 2002.
- [25] Ηρόδοτος, «Ιστορίαι», Η', 144, εκδόσεις «Επικαιρότητα», Αθήνα 1998.
- [26] Πηγή: www.pontians.info/htm/elinesmb.htm
- [27] Περιοδικό «Τηλέραμα», «Έλληνες ενός άλλου θεού», συνέντευξη του Γιώργου Κανελλάκη στη Μαρία Αθανασίου, σελίδα 21, τεύχος 1429, 24-30 Ιουλίου 2004.
- [28] Περιοδικό «Τηλέραμα», «Έλληνες ενός άλλου θεού», συνέντευξη του Γιώργου Κανελλάκη στη Μαρία Αθανασίου, σελίδες 20-21, τεύχος 1429, 24-30 Ιουλίου 2004.
- [29] Περιοδικό «Τηλέραμα», «Έλληνες ενός άλλου θεού», συνέντευξη του Γιώργου Κανελλάκη στη Μαρία Αθανασίου, σελίδα 21, τεύχος 1429, 24-30 Ιουλίου 2004.
- [30] Τη νίκη της εθνικής ομάδας ποδοσφαίρου της Ελλάδας στο «Euro 2004», πανηγύρισαν το ίδιο θερμά και οι Έλληνες μουσουλμάνοι της Θράκης, ενώ αντίστοιχες εκδηλώσεις έγιναν και στα παράλια της Μικράς Ασίας και συγκεκριμένα στο Τσανάκ Καλέ (Τροία), όπου οι ντόπιοι ξεχύθηκαν στους δρόμους και ζητωκραύγαζαν «Γιουνάν – Γιουνάν», δηλαδή «Ελλάς – Ελλάς»!
- [31] Μιχαήλ Δούκας, «Βυζαντινοτουρκική Ιστορία», XXVIII. 12, εκδόσεις «Κανάκη», Αθήνα 1997.
- [32] Κωνσταντίνος Σάθας, «Τουρκοκρατούμενη Ελλάς», σελίδα 13, Αθήνα 1869, ανατύπωση από τις «Αναστατικές Εκδόσεις – Διονυσίου Νότη Καραβία», Αθήνα 1995.
- [33] Κωνσταντίνος Σάθας, «Τουρκοκρατούμενη Ελλάς», σελίδα 30, Αθήνα 1869, ανατύπωση από τις «Αναστατικές Εκδόσεις – Διονυσίου Νότη Καραβία», Αθήνα 1995.
- [34] Τζον Φρίλι, «Κωνσταντινούπολη, Από τον Χριστιανισμό στο Ισλάμ» σελίδα 222, εκδόσεις «Περίπλους», Αθήνα 2001.
- [35] «Ο Μωάμεθ υπήρξε ένα άτομο που εμπνεόταν και που τυραννιόταν από τη συνείδηση της ιστορίας. Αν πιστέψουμε τις αναφορές πως διάβαζε τις περιπέτειες του Αλεξάνδρου και την Ιλιάδα, παράλληλα βέβαια με τις ιστορίες και τους θρύλους των παλαιών σουλτάνων και του εθνικού ήρωα των Τούρκων Dede Korkut, πως μιλούσε πέντε γλώσσες, πως συζητούσε για την ελληνιστική φιλοσοφία και πως έγραφε ποιήματα, θα καταλάβουμε πως υπήρχε στην προσωπικότητά του ένα ισχυρό αισθητικό στοιχείο...», Βρασίδης Καραλής, εισαγωγή στην «Ελληνοτουρκική Ιστορία» του Μιχαήλ Δούκα, σελίδα 48, εκδόσεις «Κανάκη», Αθήνα 1997.
- [36] Κωνσταντίνος Σάθας, «Τουρκοκρατούμενη Ελλάς», σελίδα 25, Αθήνα 1869, ανατύπωση από τις «Αναστατικές Εκδόσεις – Διονυσίου Νότη Καραβία», Αθήνα 1995.
- [37] Σύμφωνα με τον Γεώργιο Φραντζή, «Χρονικόν» Α', 20, ο γενάρχης της βασιλικής δυναστείας των

Οθωμανών (Οσμανίδων) ήταν ένας ανιψιός του αυτοκράτορα Ιωάννη Β' Κομνηνού (1118-1143). Αυτός, που ονομαζόταν επίσης Ιωάννης, εξαιτίας διαφωνιών του με τον θείο του και αυτοκράτορα αυτομόλησε στους Τούρκους. Αλλαξοπίστησε γινόμενος μουσουλμάνος και πήρε το όνομα Τζελεπής. Παντρεύτηκε την κόρη του αμηνρά των βαρβάρων, κάποια Καμερώ, και απέκτησε μαζί της έναν γιο τον Σολιμάν. Ο Σολιμάν γέννησε τον Ερτογρούλ, τον ιδρυτή της δυναστείας των Οσμανίδων και θεμελιωτή της Οθωμανικής αυτοκρατορίας και πατέρα του Οσμάν. Με λίγα λόγια, ο Οσμάν ήταν δισέγγονος του Ρωμαίου (Βυζαντινού) πρίγκιπα Ιωάννη, ανιψιού του αυτοκράτορα Ιωάννη Β' Κομνηνού και πρόγονος του Μωάμεθ του Πορθητή! (Γεώργιος Φραντζής, «Χρονικόν», εκδόσεις «Γεωργιάδη», Αθήνα 2001).

[38] Κυριάκος Σιμόπουλος, «Ξένοι Ταξιδιώτες στην Ελλάδα», τόμος Γ1', σελίδα 337, εκδόσεις «Στάχυ», Έκτη Έκδοση, Αθήνα 1999.